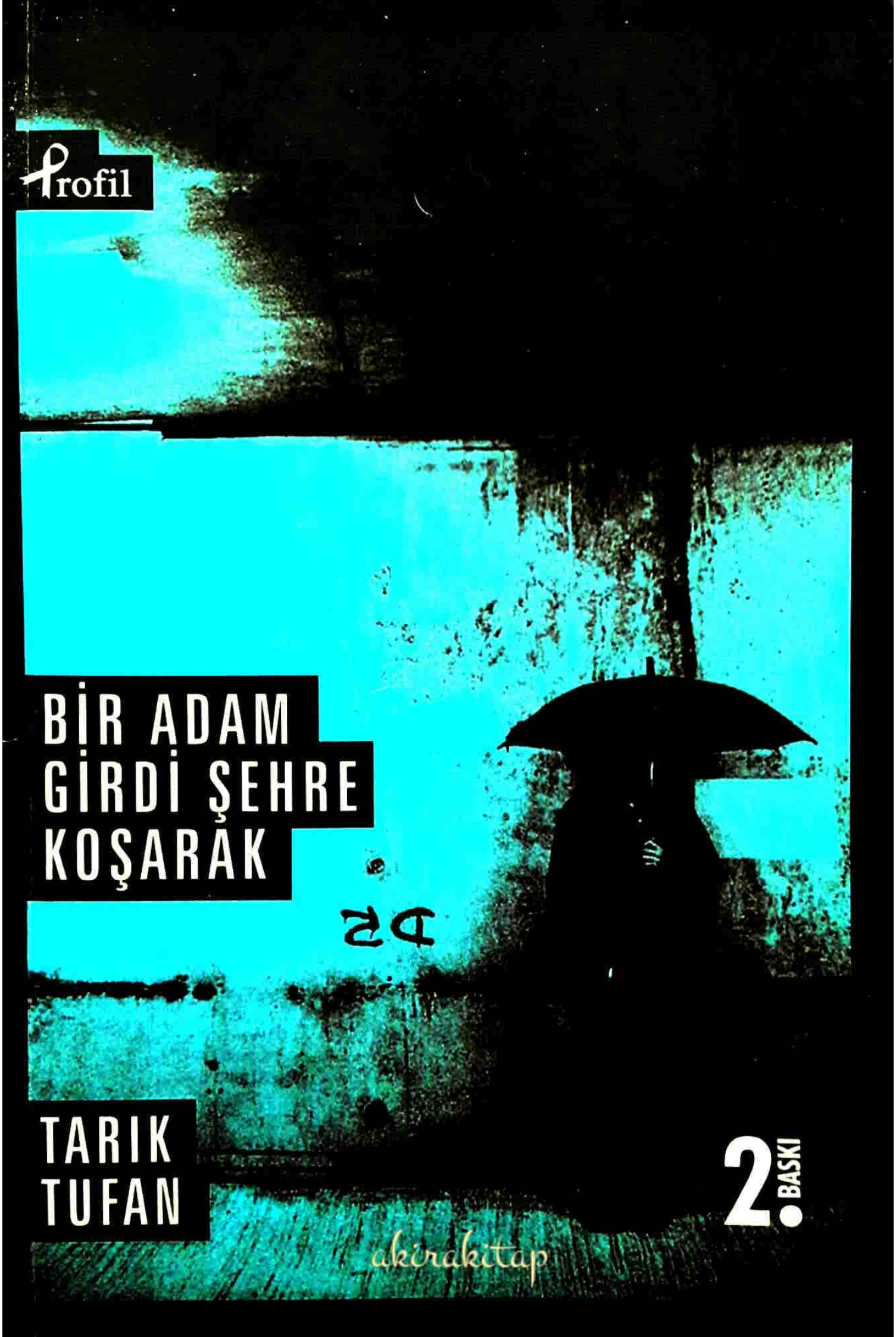

Profil
BİR ADAM GİRDİ ŞEHRE KOŞARAK
TARIK TUFAN
2. BASKI
akırakitap

BİR ADAM GİRDİ ŞEHRE KOŞARAK

Akira

BİR ADAM GİRDİ ŞEHRE KOŞARAK

TARIK TUFAN

PROFİL

© Tarık Tufan, 2010
© Profil Yayıncılık

Yazarı / Tarık Tufan
Kitabın Adı / Bir Adam Girdi Şehre Koşarak

Genel Koordinatör / Münir Üstün
Genel Yayın Yönetmeni / Cem Küçük
Kapak Tasarım / Kenan Özcan
İç Tasarım / Adem Şenel
Baskı-Cilt / Kitap Matbaacılık San.Ve Tic.Ltd.Şti.
Davutpaşa Cad. No:123 Kat:1 Topkapı/İstanbul
Tel : 0212 482 99 10 Sertifika No:16053

1. BASKI EYLÜL 2010
2. BASKI ŞUBAT 2011

978-975-996-281-4

Kültür Bakanlığı Yayıncılık Sertifika No: 12391

PROFİL: 191
TÜRK EDEBİYATI : 08

PROFİL YAYINCILIK
Çatalçeşme Sk. No: 52 Meriçli Apt. K.3
Cağaloğlu - İSTANBUL
www.profilkitap.com / bilgi@profilkitap.com
Tel. 0212. 514 45 11 Faks. 0212. 514 45 12

Profil Yayıncılık Mavlağaç Kültür Sanat Yayıncılık Tic.Ltd.Şti markasıdır.

© Bu kitabın Türkçe yayın hakları Tarık Tufan ve Profil Yayıncılık'a aittir. Yazarın ve yayıncının izni olmadan herhangi bir formda yayınlanamaz, kopyalanamaz ve çoğaltılamaz. Ancak kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

İLK SÖZ

Yakama yapışan cümleleri yazdım. Bir cümle insanın yakasına yapışır mı demeyin, yapışır.

Gördüklerimi, hatırladıklarımı, sayıkladıklarımı, unuttuğumu sandıklarımı, gözlerimi kapatır kapatmaz zihnime üşüşenleri yazdım.

Aklıma ilk geldikleri halleriyle yazdım cümleleri.

Bir küçük gazete haberini, bir film sahnesini, yolda gördüğüm insanları yazdım.

Çoktan kabuk bağladığını düşündüğüm yaralarım vardı. Yanılmışım. Yazmaya başlayınca onlar da bir bir sızlamaya ve bazen de kanamaya başladı.

En çok tekrarladıklarım, en çok ihtiyaç duyduklarımdır.

Bundan öte bir amacım yok.

ANNA

Biz her şeye, esirgeyen ve bağışlayan, çokça esirgeyen ve çokça bağışlayan, hep esirgeyen ve hep bağışlayan Rabbin adıyla başlayan adamlarız Anna.

Büyücülerin, haramilerin, borsacıların, reklamcıların, korsanların, işgalcilerin, bankacıların elinden kurtulmamız da bundan.

Sanayi devriminde bile, karanlık, rutubetli, çok bağırışlı, çok nefessiz, çok sabahsız, çok aşksız, çok çiçeksiz, çok neşesiz, çok kitapsız bir fabrikada hayatta kaldık sırf bu yüzden.

Piyasaların hınçla dolu iniş çıkışlarına kalbimiz dayanıyor bir şekilde. Kalbimiz derken, ilk gençliğimiz, sakalımız, bir kasetin iki yüzüne de ardarda kaydedip dinlediğimiz şarkımız diyorum aslında.

İşte böyle yaşıyoruz ve yaşamak da sana dair uzayıp giden bir özleme dönüşüyor.

İnsaf et Anna!

Gidelim buradan.

Senin masumiyetini, bilgelik zamanlarından kalma sırları, dünyanın bütün sabahlarını yanımıza alıp da gidelim.

Hesap etmeden, haritaya bakmadan gidelim.

Ölelim diyecektim az kalsın. Ölmeyelim. Hiç ölmeyelim Anna.

Sarılalım diyecektim az kalsın. İçimden böyle şeyler de geçiyor işte. Sarılalım, dudakların...

Tamam sustum.

Gitmek istemezsen bir şiir miktarı kadar otursak diyorum. Şiir kalsın istersen, sadece otursak. Oturmasan da olur benimle, sadece ellerimi tut. Ellerimi tutma dilersen sadece yüzüme bak. Yüzüme bak ama Anna, yüzüme bak. Gözlerime bak, gözlerimin içine bak.

Gözlerim biraz karanlık. İçinde cenkler, ayinler, kesik damarlar, kapıları yumruklayışlar, cipralexler, Turgutlar, Edipler, Sezailer, siyahlar, beyazlar, uykusuzluklar, bitmeyen başağrıları, bildirilerin öfkesi, duvarlara uzun dalmışlıklar var.

Gözlerim biraz yorgun. İçinde bekleyişler, bekleyişler, bekleyişler, bekleyişler, bekleyişler, bekleyişler...

Bekleyişler Anna. Köylü çocukların parasız yatılı sonuçları mesela. Nişanlısı askerde kızlar, kızı ölüm orucundaki baba, babası tersanede oğul, oğlu şizofren anne.

Hepsini sayamam gerçi, utançlarım da var. Ama geçecek hepsi, geçecek. Şifalı gözlerin her şeyi iyi edecek.

Gözlerimin içine bakmaktan korkma Anna.

Sen adımını attığın andan itibaren Hira dinginliğine dönüşecek ortalık.

Tanrı bizimle de konuşur belki.

Şehrin en uzak ucundan bir adam koşarak geldi ve "Ey kavmim!" dedi, "Bu elçilere uyun! Sizden hiçbir karşılık beklemeyen ve kendileri doğru yolda olan bu kimselere uyun!"

Kur'an – Yasin Suresi, 20-21

Benim kahramanım o adam. Şehrin öte ucundan kan ter içinde koşturup gelen adam. Kavmi elçileri yalanladığında, uğursuzlukla itham ettiğinde, zarar vermeye hazırlandığında koşarak gelen adam benim kahramanım.

Can havliyle koşturmasını hayal ediyorum. Elçilere zarar gelmesin diye, hakikate omuz vermek için koşturduğunu hayal ediyorum.

O adam bizim şehrimize de koşarak gelse diyorum bazen. Gelse ve yanımıza otursa. Bize hayatı anlatsa. İyilikten söz etse, gökyüzünden gelen kutlu sözleri hatırlatsa sabırla.

Bir çay ocağında otursak. Hani o oyunsuz olandan, hani o tabureleri olandan, hani o Fatih'te Malta'dakine benzer birinde. Otursak ve onu dinlesek. Terini silse, demli bir çay söylesek ve anlatmaya başlasa.

O adam bizim şehrimize de gelse.

Bütün kirlerimizden arındırsa bizi. Rahman'ı anlatsa. Bizden hiçbir karşılık beklemeyen mübarek Elçi'yi ve dostlarını. Haydar'ı Kerrar'ın cenklerini, Sıddık'ın geniş yüreğini, Hattab'ın oğlunun adaletini ve Zinnureyn'in utanma duygusunu.

Koşarak gelse. Biz tükenmeden, ruhumuzu tüketmeden önce gelse.

Telefona çıkan kadın, tekdüze, mekanik, bütün duygu salınımlarından arındırılmış bir tonlamayla cevap verdi:

"....Huzurevi. Buyrun!"

İnsanlığın varoluşuna, yaşama telaşına bir parça olsun güven katmak için gökyüzünden indirilmiş, huzur ve ev gibi iki kelimenin yanyana gelmesi, nasıl olur da böylesine irkiltici, soğuk bir dünyaya iter bizi.

Küçük bir ev ve biraz huzur.

Çok değil ama bir parça olsun huzur, hepimizin derin yaralarını iyileştirecekken, mültecilere özgü güvensizliklerle büyüyen yalnızlığımızı dindirecekken; o iki göksel kelime yanyana gelip, fitili çıkmış gömlek yakası gibi boynumuzu tahriş ediyor.

Çatlamış bir gözlük camı gibi, insanın göğsüne vurulmuş neşter gibi hayatı ortadan bölüveriyor. Ağaca musallat olmuş kemirgenler gibi hayatı inceltip, her geçen saat daha da kırılganlaştırıyor.

Telefonun karşı ucundaki kadının ısrarlı sesini duyuyorum tekrar.

Susuyorum.

Müsamerede okuduğu şiirin devamını unutmuş çocuk gibi şaşkın, gözleri bir kadının gözlerine kaymış ve tam gözlerini kaçırmaya niyetlenmişken çekememiş, öylece o kadının gözlerinde kalmış, o kadının gözlerinde şarap içmiş, sevişmiş, domuz gütmüş, bir kadının gözlerinden girilebilecek ne kadar günah var-

sa oralara girmiş bir şeyh kadar kaygılı, içinden ölü bebek çıkan, rahmi kanayan, kalbi rahminden daha fazla kanayan, gözleri kalbinden daha da kanayan, her yanı kanayan bir esmer kadın kadar acıyla susuyorum.

Telefon kapandı.

Tanpınar'ın sesi, bir eski zaman şarkısı kadar naif, geçmişte kalan tüm iyi duyguları saran bir mendil kadar müşfik, mahallenin hüznüne karşılık naylon leğenler veren sokak satıcısı kadar hesapsız sesi, kulaklarıma doluşuyor;

"Bizim semt..." diye düşündü. Bütün bu çocukluğu bu cadde ile etrafındaki sokaklardan ona doğru geliyordu. "Bir mahallesi, bir evi, itiyatları, dostları olmak, onlarla beraber yaşamak ve onların içinde ölmek..." Kendisine gelecek günleri için hazırladığı bu hayat çerçevesi içine yerleşemedi. Zaten hiçbir düşüncesinde devam edemiyordu.

"Kapanış nedeniyle zararına satışlar!"

Soğuk, yakamdan sızıp göğsüme tırnaklarını geçirmeye başladığında, uzun zamandır ertelediğim palto alma işini halletmek için yol koyuldum.

Karşımda duran mağazanın camında büyük harflerle aynen böyle yazıyordu. Kapanış nedeniyle zararına satışlar.

Paltoların üzerine yine büyükçe yazılmış fiyatlar, yüksek sesle ihtiyaç sahiplerini çağırırken, bir adım daha ileri gidemeden, vitrinin önünde öylece beklemeye başladım. Bir anlık durakla-manın ardından geri döndüm.

Soğuk, yüz bulunca daha da şımarıklaşıp vücudumun her yanını tırmalamaya başlıyor.

Kapanış nedeniyle zararına satışlar!

Bir cenaze evinde iş konuşmanın umursamazlığı, yurtlarından sürülmüş yerlilerin topraklarına konmanın fırsatçılığı gibi geliyor bu mağazadan alışveriş yapmak.

Yapamıyorum.

Başkasını ölümüne tanıklık etmenin zorluğu, gerçekte kendi ölümüne dair mutlak bir delille karşılaşmanın zorluğundan başka nedir?

Ölüme gözyaşı dökmenin derecesi, ölümün kendi benliğine yakınlaşma derecesi kadardır. Bu yüzden en çok kendi benliğimize yakınlaşan varlıkların ölümüne ağlıyor insan.

Ölüm merasimlerine güneş gözlükleriyle katılmanın gülünçlüğü geldi aklıma.

Gülünçlük dedim affedin. Ciddiyeti diyelim dilerseniz. Bir cenaze merasimine katılmanın güneş gözlüklü ciddiyeti.

Varsayalım ki, ölümü görmezden gelen insanların hiçbiri ölmez. Böyle varsayalım olsun bitsin.

Paltoyu daha sonra alacağım. Avuçlarımı sıkıca kapatıp, ellerimi ceplerime tıkıştırıyorum.

Bir gün, yani üşümem geçtiğinde, yani soğuk yakamı bırakıp başka aylaklara musallat olduğunda, bedenimi ruhumdan soyup yürüyeceğim.

Öylesine çırılçıplak.

Şu mağaza kapanmasaydı, iyiydi...

Otobüs birazdan hareket edecek.

Bütün bakışlarda karanlık boşluklar büyüdükçe büyüyor. Otobüs hareket ettikten sonra, inmek için kendi durağımızı bekleyeceğiz.

Kendi durağımızda bizi bekleyen aşklarımıza, ölüm haberlerimize, ateşte bekleyen yemeklerimize, ödenmemiş faturalarımıza, tespih çeken annemize, yarım kalan intiharlarımıza döneceğiz.

Kendi durağımızda yarım kalan duamıza; yarım kalan uykumuza, yarım kalan masalımıza, yarım kalan kavgamıza döneceğiz.

Az sevilmişliklerimize, bilinmemişliklerimize, saklanamamışlıklarımıza döneceğiz.

Yoksulluğumuza, gizli yamalarımıza, sefer tası utangaçlığımıza, paçası sarkan pantolonumuza, üç numara saçlarımıza döneceğiz otobüs durunca.

Sevgiliyle gözden ırak bir yerde oturamamanın sancısıyla dönüp durmalarımıza...

Pek çok kişi ceplerinden, çantalarından çıkardıkları müzikçalarların, radyoların, cep telefonlarının kulaklıklarını aceleyle kulaklarına geçiriyor.

Böylece aramızdan ayrılıveriyorlar. Artık yüksek müzikten başka hiçbir şeyi duymayacaklar. Kulaklarında büyüyen gürültüye tutunup, her şeyi dışarıda, sessizlikte, geride bırakacaklar.

Kulaklıklarını takıyorlar ve kaçıyorlar.

Bir gürültünün, varoluşumuzu kalabalıklaştıran ve fakat kalabalıklaştırdıkça da ezen, küçülten, inciten, yoksullaştıran, sessizleştiren döngüsüne teslim oluyorlar.

Kulaklıklar ruhlarımızı uzaklaştırıyor birbirinden.

İç çekenleri duymayacaklar, öksürenleri, içli içli ağlayanları duymayacaklar mesela. Bir otobüsün içinde karanlık boşlukları delen en insancıl, en kısık seslerimizi duymayacaklar artık.

Bir işçinin tutmayan hesaplarını kendi kendine tekrar edip, sayıklamalarını duymayacaklar.· Bu şehri duymayacaklar, bu şehrin gökyüzünü de.

Tanrım, bir projem yok!

Az önce fark ettim, tek bir projem bile yok.

"Senin annen ne iş yapıyor?"

"Benim annem, kadın!"

Onun annesinin adının yanına yada önüne başka hiçbir açıklamaya, kelimeye, harfe, gölgeye, sızıya gerek kalmaksızın sesleniyorlar; kadın.

Onun annesi, başkalarının evlerini, başkalarının hayatlarından kalan tozları, kirleri, anıları, yüzleri, silüetleri, günahları, kokuları, başkalarının geceden arta kalanlarını temizleyerek hayatını kazanıyor.

Onun annesi, başka hayatlara çarpınca iz bırakan ne kadar karanlık varsa temizliyor; bıkmadan, usanmadan, özenle, kolları kopuncaya, avuçları morarıncaya, dizleri sızlayıncaya, gözleri yaşarıncaya kadar.

Kendi hayatına, kendi evininin hatıralarına özen göstermediği kadar özen gösteriyor başkalarının evlerine ve hatıralarına.

Kendi evi yok. Kendi hatıraları yok. Gittiği evlerde olup biten her şey alabildiğine önemli ve değerliyken, onun çocukları, kocası, çocuklarının okul anıları, kocasını iş anıları da yok.

Onlar, hayata değmeden, iz bırakmadan, anı bırakmadan yaşayabilmenin yolunu buldular. Öylesine çokken, yok olabildiler.

Kendileri de yok aslında.

Kendilerine ait bir varlıkları da olmadığı için bütün diğerleri gibi, o çocukların tümünün anneleri gibi çağırılıyor; kadın!

O çocuğun annesi bir kadın. Başka çocukların annesinin hiç olmadığı kadar kadın.

Onun annesi bir var, bir yok. Onun annesi bir masal başlangıcı değil, bir tekerleme melodisi değil.

Onun annesi kadın ve bir var, bir yok.

O çocuk, yıllar boyunca pencerelerini kapatan demir parmaklıklardan kurtulup sokağımıza hiç inemedi.

İsmini hatırlayamıyorum. Belki de hiç öğrenmedim. Çocuklar birbirini isimsiz de tanırlar. Çocuklar birbirlerini topa vurmalarından, saklambaçta gizledikleri yerlerden, hızlı koşmalarından, misketlerinden, spor ayakkabılarından tanırlar.

Yıllar boyunca ayaklarını pencereyi saran demir parmaklıkların arasından sarkıtıp, elleriyle demirleri sıkı sıkıya tutup, sokakta oynayan diğer çocukları izledi.

Ağzından akan salyalar giydiği kazakların, gömleklerin ön taraflarının sürekli ıslak kalmasına neden oluyordu. Aramıza katılabilecek kadar güçlü değildi pencere önü çocuğu. Bizimle kavga edecek kadar, bizimle koşacak kadar, düşmanlarımızdan kaçacak kadar, oyunlarımıza akıl erdirecek kadar, topun peşinde koşacak kadar güçlü değildi ve pencere önünün mutlak merhametine sığınıp, sokakta olup bitenleri izliyordu.

Bazen gözgöze geliyorduk ve anlıyordum ki olup biten her şeyden haberdar. Aklı yeteri kadar ermese de; ama mesela ayakları bir parça izin verse, dizleri biraz derman bulsa mesela, o coşkulu koşuşturmanın içinde kendine küçücük de olsa bir yer bulacak.

Kapitalizm icat edildiği günden beri bazı adamlar da, pencere önü çocukları kadar korunmasız olduklarından sokağa çıkamıyorlar.

Sokağın acımasızlığında kan ter içinde koşturan diğer adamlarla rekabet edemedikleri için, hesap yapabilecek kadar kafaları basmadığı için, biriktirmeyi, daha çok kazanmayı, birilerinin zayıf ruhlarını kanatacak kadar acımasız olmayı bilmedikleri için sokağa çıkamıyorlar.

İzliyorlar sadece. Bir türlü çıkmaya cesaret edemedikleri o sokakta, kutsal sunaklarına taze insan eti pazarlayan vahşilerin kan dansını izliyorlar.

"Para terörizmi yürüten dünya bankacıları, krallardan ve mareşallerden daha güçlüdür" diyor Eduardo Galeano. "Roma'daki Papa'dan bile daha güçlü. Onlar ellerini asla kirletmezler. Kimseyi öldürmezler; yalnızca gösteriye alkış tutmakla yetinirler."

O rekabete güç yetiremeyen adamlar dışarıya adım attıkları andan itibaren kanlı gösterinin kurbanları olurlar.

O çocuk bir gün olsun sokağımıza inebilseydi. Annesinin merhametinden kaçıp, sokağımızın hınzır ve müşfik seslerine karışabilseydi incinmezdi biliyorum.

O adamlarsa, hayat boyunca şakaklarını kanatacak bir barbarlıktan ürkerek yaşayacaklar.

Zengin semtlerin sokakları, sabahın erken saatlerinde yoksulların aceleci adımlarıyla doluyor. Eskimiş paltolu kadınlar, ucuz gömlekli erkekler lüks apartmanların, vitrinlerin önlerinde, asık yüzlerle koşturup duruyorlar.

Evlere temizliğe gidecekler, çocuk bakmaya gidecekler, alışveriş listelerini tamamlayıp kapılardaki torbalara asacaklar, taze ekmeği yetiştirecekler, ev sahibinin cins köpeğini alıp dışarıya tuvaletini yaptırmaya, hava almaya çıkartacaklar.

Çok işleri var.

İşlerini biran önce bitirip, sokakları ciplere, markalı güneş gözlüklerine, pahalı çantalara, gösterişli cep telefonlarına terk edecekler.

Ortalıktan çekilip, gösterişli mekanları asıl sahiplerine iade edecekler.

Acele etmeleri de bu yüzden.

Babam evde yoksa, okula giderken mahallemizdeki bakkalımızdan harçlık alabileceğimizi biliyorduk. Şimdi "bir çocuğun marketten harçlık isteyebilmesi" fikrine ne kadar uzak duruyorsak, hayat o kadar acımasız ve mekanik bir hale dönmüş demektir.

Bakkal, komşu, mahallenin delikanlısı, pencere önü teyzeleri...

Bütün bunlar katı kuşatmanın içinde açılan gedikler olarak hayatımızı kolaylaştırıyordu. Şimdi nefes alacak küçücük bir aralık bile kalmadı.

Bu kuşatmanın sonunda, ruhlarımızı işgalden korumanın bir yolu yok gibi!

Kapitalizm, insanların birbirlerine merhamet duymasını engelleyebilmek için yüzyüze iletişim yerine kurumsal kimliklerin iletişimini önceliyor.

Merhamet, modern ekonomik ilişkilerde en büyük günahlardan biri. Bir hesap hatasından veya stratejik yanlışlardan geri dönmek mümkün. Oysa merhamet geri dönülemez bir zaaftır artık.

Bir yoksulun yüzüne bakan insanda, küçücük bir vicdan kırıntısı bile varsa, o yoksula yardım etmek ihtiyacı doğar. Oysa bir markete herhangi bir şirkete girdiğinizde insanlarla değil, soyut bir kurum kimliğiyle muhatap olursunuz.

"Sonra öderim" sözünü duymayalı ne kadar uzun zaman oldu...

Kapitalizm yüzyüze bakmamaktır çünkü.

Çünkü kapitalizm insansızlıktır.

"Artık gözlerim iyice görmez oldu oğlum."

"Korkmana gerek yok anne. Artık göz ameliyatları daha kolay. Girip çıkacaksın bir nefeste."

Senin gözlerin kapanırsa ben de göremem biliyor musun? Eğer sen göremezsen ben yalnızlaşırım, üşürüm, korkarım. Çocuklar biraz da annelerin gözleri üzerinde olduğu için korkularından uzaklaşırlar.

Ameliyat için bütün hazırlıklar tamam.

"Merak etmeyin teyzecim. Çok uzun sürmeyecek. Ameliyattan sonra eskisinden de iyi göreceksiniz. Hem yaşlılar bile aynı ameliyatı oluyor, çıkıp gidiyorlar rahatça."

"Bak anne doktor da söylüyor. Ben seni hemen burada bekliyorum."

Annem okuyor. Bütün anneler bildikleri dillerde ve bildikleri kadar okurlar zaten.

"Teyze korkuyorsunuz galiba?" diye gülümseyerek soruyor, beyaz kıyafetli genç kız. Anneme ameliyathaneye kadar eşlik etmek için gelmiş.

"Hayır korkmuyorum kızım. Nereden çıkardın?"

"Okuyorsunuz da ondan."

"Biz korktuğumuz için okumayız güzel kızım!"

Biz korktuğumuz için okumayız. Bunu hiç unutmamalıyım. Bunu hiç unutmamalıyım. Biz korktuğumuz için okumayız. Biz okudukça yaşıyoruz ve varoldukça da okumaya devam ediyoruz.

Annem okumaya devam ediyor. Kitapta, şehrin öteki ucundan koşarak gelen adamın anlatıldığı yerleri okuyor. O adamı ben de tanıyorum. Hakikatin arkasında durabilmek için, iyiliğin ve masumiyetin yanında durabilmek için, canı pahasına, kan ter içinde koşarak gelmişti şehrin öteki yanından.

O adam bizim şehrimize de gelsin anne. Sen okumaya devam et lütfen. O adam bizim şehrimize de gelip, hakikat adına ne varsa şahitlik etsin.

"Saçım görünüyor mu oğlum?"

"Hayır anne. Görünmüyor."

Rus subayları Pavel'in evini basıyor korkular ve küfürler yağdırarak. Devletin çıkarlarına ters düşen cümlelerin peşine düştüğü için nefret ediyorlar çocuktan. O yüzden bu kadar öfke dolular.

Annesi ağlıyor Pavel'in. Aslında ağlamamak geçiyor içinden. Dik durmak, güçlü görünmek oğlunun yanında. Ana ağlarsa, oğul da ağlar. Ama anneler gözyaşlarına söz geçiremezler işte. Annelerin gözyaşları da, söz dinlemeyen evlatları gibidir. Akıp gider.

"Ağlama..." diyor Rus subay yaşlı kadına.

"Gözyaşlarına daha çok ihtiyaç duyacaksın!"

Bu öfkeyi tanıyorum. Devlet gibi konuşan adamların öfkesi bu. Devletin sahibi olduğunu iddia eden, nefret dolu yüzleriyle, ağızlarından tüküürük saçan adamların öfkesi. Ne çok genç adama ve genç kadına bulaştı bu öfke, bizim topraklarımızda da. Gencecik çocukların bağlı gözlerinden, geleceği ve hayalleri çaldılar.

"Bir annenin çocukları için akıtacak gözyaşları her zaman vardır!" diyor kadın.

Hayatın içinde umudun hiç bitmemesi de bu yüzden.

Bir keresinde ölmüştüm.

Bir bodrum katında, penceresinden kaldırım taşlarından başka bir şeyin görülmediği, duvarlarındaki nemin boyaları döktüğü, tek odalı bir evde öldüm ben.

Üç eski arkadaş; hayatı tanımaya başlarken karşılarına çıkan ilk günahların yakıcı tadını birbiriyle paylaşan üç eski arkadaş, gecenin örtücülüğüne inat sürdürdüğümüz bazen hüzünlü ve çokça neşeli sohbetin sonunda, tek odadan ibaret evin üç duvarına sırtımızı yaslayıp uyuklamaya başladık.

Gün usulca göz kapaklarını kırpıştırıp açmaya gayret ederken, biz gözlerimizi derin bir uykuya kapamanın derdine düşmüştük.

Gün boyu yanımızdan ayrılmayan keskin soğuk, gece karanlığından istifade, koynumuza kadar sokulunca uykuya dalmak iyice güçleşti.

Küçücük odanın ortasında yanan katalitik soba sırtımızı sıvazlayıp yeniden uykuya yolladı.

Ne olduğunu bütün ayrıntılarıyla hatırlamıyorum.

Bir süre sonra kalkıp sokak kapısının hemen yanındaki küçük tuvalete gitmeye çalıştığımı hayal meyal hatırlıyorum. Bir de düştüğümü galiba.

Yere düşmenin etkisiyle burnumdan akan kanın keskin tadı da uyandıramamış beni.

İpil ipil esen bir hava vardı sanki. Dış kapının hemen önünde düşünce burnumdan sızan kanın sıcaklığını soğutan ipil ipil bir hava.

Bambaşka bir yerde ayıldım.

Sonra Allah'a teşekkür ettim; yeniden bozacağımdan kuşku duymadığım yeminler edip, sözler verdim.

İnsan hayatın bir yerlerinde ölüyor aslında. Ruhuyla arasına yaşamak kadar uzun bir mesafe giriyor. Ölüyor insan ve yeniden diriliyor. Umut etmek için diriliyor, başlayabilmek için diriliyor, doğru dürüst bir tek cümle kurabilmek için diriliyor işte.

Sonra...sonrası karanlık.

Bir pazar yerinde, tezgahlar kalktıktan sonra sokaklarda dolaşıp, yere atılan sebze ve meyvelerden toplayan kadınlar kimsenin yüzüne bakmazlar. Utanç, onları kocaman dünyada yalnızlaştıracak kadar keskindir.

Biz de onların yüzüne bakamayız aslında. Yoksulluğun gözlerine bakılmaz çünkü.

Usulca yere eğilip, yerde duran sebzelerin arasından seçtiklerini koyu renk pazar çantalarına koyarlar.

Öyle zannediyorum ki, o kadınların komşuları da bundan habersizler. Belki çocukları, belki yatağa bağlı ve altı temizlenmeye muhtaç babaları da bundan habersizler. Bundan kimsenin haberi yok belki. Evindeki yıpranmış kilimin, duvar saatinin de haberi yok. Duvardaki Zülfikar'ın, Ali'nin resminin, içinde göz olan avuç içi resminin de haberi yok.

O kadınlar, insanlığın günahlarını toplamak için akşam üzerleri yeryüzüne inen mitolojik varlıklar gibi.

Abartıyorum. Düpedüz gerçekler işte! Utancımdan böyle söylüyorum.

Yaşlı kadın başı öne eğik bir halde elindeki tespihle sessizce oturuyordu. Tespihin her bir tanesinde geçmişten kalan bir hüznü tamir etmek ister gibi tevekkülle susuyordu.

Genç kız gülümseyerek odaya girip, elindeki bir bardak açık çayı usulca kadının yanına bırakıp odadan çıktı.

"Bahtı güzel olsun" diye mırıldandı yaşlı kadın.

Bu ülkenin merhametli kadınları, genç ve güzel kızlarını bu duayla sarıp sarmaladılar; "bahtı güzel olsun."

Çünkü en iyi o kadınlar bilirler ki, bu ülkenin genç ve güzel kızları hüzne en yakın insanlardır. Bu topraklarda güzel kadınların yaşamaları muhtemel çok acı var.

Bu güzel kızları koruyabilmek için, ellerindeki tek çareye, içten bir duaya sığındılar. Başka türlüsü ellerinden gelmiyordu çünkü.

Bahtı güzel olsun!

Sabah erkenden evin kapısını henüz kapatmadan önce, unuttuğum bir şey olup olmadığını düşündüm. Unuttuğumu dehşet içinde fark edip, ayakkabılarımla karımın önceki gece temizlediği yerlere basarak askılığın hemen yanında duran kılıcımı aldım.

Ellerimle çocuğumun yanağını okşarcasına özenle kılıcımın keskin yerlerine dokunup, üzeri işlemeli kınına yerleştirip dışarı çıktım.

Bankaya yaklaştığımda kapıdaki üniformalı savaşçının büyük bir tedirginlik içinde bana baktığını gördüm. Atımdan yavaşça inip, yuları kenardaki demir korkuluklara doladım.

Bir an gözgöze geldik. Ne kadar sürdü bilmiyorum. Savaşlardan kalma hislerimle erken davranıp kılıcımı boğazına dayadım. Siyah üniformalı savaşçı korkulu gözlerle gözlerime bakmaya başladı.

"Bir daha evlerimize lanet olası borç kağıtlarını göndermeyin!" dedim sert bir tonla.

"Ne dediğinizi anlamadım!" diye cevapladı adam.

"Bana numara yapma" dedim. "Kelleni şuracıkta tekmelerim, bana numara yapma. Sadece dediğimi yap. İnsanlardan para istemekten vazgeçin. Tamam mı?" diye sertçe üsteledim.

Adam usulca başını salladı.

"Bu kadar yoksullar varken paraları bu odalarda saklamanız hiç adil değil" diye ekledim. Başını sallamaya devam ediyordu.

"Benim suçum değil" diye sessizce geveledi.

"O halde savaşçı olarak onlara hizmet etmeyi bırak ve evine dön" dedim. "Karına ve çocuklarına, toprağına dön" dedim.

Tekrar kafasını salladı.

Kılıcımın ucunda yutkunurkenki boğaz hareketini hissettim. Yanındaki silahı alıp hemen arkamda duran çöp kutusuna fırlattım. Huysuzlanan atımın boynunu ve yelelerini okşayıp oradan hemen uzaklaştım.

Bunlar oldu. Hepsi doğru.

Masamın üstünde bir saat var.

Serkisof marka, küçük ve kurmalı bir saat.

Yaklaşık bir aydır masamda mütevazi bir yer işgal ediyor, her saniyeyi canhıraş bir gayretle duyurmak için çıkardığı sesiyle.

Sorun ki şu ki bu bir ay içinde kurmayı unuttuğum için defalarca durdu.

Saate bakma alışkanlığı olmayan ben, bir sıkıntıdan sıyrılabilmek için gözlerimi küçük Serkisof'a kaydırdığımda durduğunu görüyorum.

Her şeyin mekanik bir düzenlilikle sürdüğü modern hayatta, bir saati kurmak düşüncesini yitirdiğimi fark ettim.

Nasılsa her şey otomatik, her şey aynı sıkıcılıkla ilerliyor hayatımızda diye düşünürken, küçük Serkisof şefkatli ellerle okşanmadığında susuyor.

Aşklar da böyle gerçekte.

Ezber cümlelerin, ezber duyguların içinde aktığını varsayarken, gerçekte sevgilinin kalbine dokunmak gerektiğini unutuyor insan.

Modern hayat; otomatik, mekanik, tekdüze, tek sesli, naylon, kokusuz, steril, tek frekanslı aşkları dayatıyor hepimize.

Oysa aşk, masa üstündeki kurmalı saattir. Gözlerine bakmayı, ellerine dokunmayı gerektirir.

Dostluklar da böyle bir yanıyla.

Siz sanırsınız ki, o eski dostlar bıraktığınız yerde aynı mekanik döngüyü sürdürürler.

Öyle değil.

Dostlarda kurmalı saatler gibidir; onların da kalplerine dokunmalısınız.

Teknoloji kola takıldığı anda çalışan saatleri icat etse de, sahici hayat hala kurmalı saatlerde akıyor.

Her insanın ömrü boyunca ezberinde tutacağı bir yağmur olmalı. Ansızın veya keskin bir gök gürültüsü sonrası şehre düşen bir yağmuru ezberinde tutmalı insan.

Damla damla ezberlemeli kendi yağmurunu.

Elifbayı ezberler gibi, bir kısa sureyi ezberler gibi, bir şiiri ezberler gibi ezberlemeli yağmuru.

Hiç değilse bir şarkı nakaratı kadar akılda kalmalı yağmur. Annenin yüzü kadar, sevgilinin parmakları kadar aklında tutmalı bir yağmuru.

Gece olduğunda, uykuyu bulabilmek için aramadık yer bırakmayıp, artık vazgeçtiğinde insan, o yağmuru mırıldanmalı kendi kendine.

İnsan bir yağmuru ezberinde tutmalı.

Yavaşça dokun yaralarıma.

Yavaşça.

Annesi dün ölmüş çocuklara dokunurcasına şefkatle. Bin yıllık mushafın sayfalarına nasıl dokunursa insan, öyle dokun.

Ben kolayca incinirim bilirsin. Kolayca hasta olur, kolayca vazgeçerim zor olan ne varsa. Kolayca doğmuşum, annem öyle söyler. Kimseler fark etmemiş dünyaya geldiğimi. Bir tek annem anlamış, annem sarılmış, annem kesmiş aramızdaki bağı, annem ağlatmış, annem emzirmiş, annem uyutmuş sonra.

Bir nefeste doğmuşum gece yarısı. Bir nefeste ölürüm biliyorum. Zamansız ölürüm. Seni zamansız gördüm mesela. Zamansız kör oldu gözlerim. Zamansız yaşlandım. Konuşmayı unutmam zamansız. Gönderdiğim postalar, işe gidişlerim, eve dönüşlerim, doğum günü kutlamalarım hep zamansız.

Yaşamak böyle bir şeymiş gibi geliyor bir süre sonra. Alıştım. Sormuyorum artık bindiğim otobüsün nereye gideceğini, neye inanıyor Stavrogin, ne zaman geçecek baş ağrılarım. Sormuyorum, o kadınların şimdi nerede olduklarını.

Bir minibüste, şoförün hemen önündeki yere asılan fotoğrafa bakıyorum; şoförün kullandığı minibüsün fotoğrafına.

Bu duyguyu iyi tanıyorum.

Bizim mahalledeki adamlar da kendi arabalarının fotoğraflarını çekerler ve arabanın müstesna yerlerine asarlardı.

Dijital fotoğraf makinelerinin icat edilmediği yıllardan söz ediyorum. O vakitler objektifin önünde çok kıymetli insanlar yoksa, çok önemli anlar yoksa düğmesine basılmazdı. Fotoğraf çekmenin değerli olduğu zamanlardı.

İşte o zamanlarda bazı abiler arabalarının fotoğraflarını çekip, arabaya asarlardı. Bir çocuğun, bir kadının fotoğrafı kadar özenle.

Çünkü o zamanlar kasko ödemeleri, banka kredileri, düşük faizler, üstüne para koyup hemen yenisini almalar yoktu.

O zamanlar bir arabaya sahip olmak, bir anda tüketilebilir bir duygunun esiri olmak anlamına gelmiyordu.

Eşyayla başka türlü ilişkiler kurabilmenin mümkün olduğu zamanlardı.

Eşyayla dost olabildiğimiz, oturup dertleştiğimiz, gönlünü aldığımız, hatır gözettiğimiz zamanlardan söz ediyorum.

Eşyanın ruhunu görebildiğimiz zamanlar...

Bir öykü bulalım yerleşebilmek için. Deli gibi yağan yağmurdan kaçabileceğimiz, küçücük, sımsıcak, içinde mumlar yanan, kadınların şarkılar söylediği, çiftçilerin kutsal ellerine benzer bir Latin Amerika öyküsü mesela.

Kimsesizler yurdunda, öksürükten boğulurken dışarıda yağan noel karına heveslenen çocuğun yalnızlığına dokunalım. Ellerimiz ısınsın. Senin üşüyen ellerin, benim üşüyen ellerim, senin parmakuçların, benim parmakuçlarım.

İntiharından vazgeçtiği anda ayağı kayıp, bedeni betona çakılan adama, içimiz acıya acıya, gözlerimiz dola dola dualar edelim.

Bir öykü bulalım yerleşebilmek için. Bir Latin Amerika yerlisi kadar pazarlıksız, temiz, bir Latin duası kadar kalpten.

Bir uçurumun kenarında oturalım. Bir kadının yanında oturur gibi telaşla, tedirgin, hazırlıksız. Denizi ilk kez gören o çocuğun şaşkınlığıyla bakalım yağan yağmura. Yağmura bakalım; kekeleyelim, şaşıralım, sözcüklerimizi unutalım, nefessiz kalalım.

Bu yağmur dinmez bu gece.

Sen başını omzuma yasla, uyu istersen.

Elimi tut.

Elimi tutmazsan ben on yaşıma düşerim. Gedikpaşa'ya. Bir kundura atölyesine düşerim. Yüzü yaralı bir adamın kuşkulu gülümsemesine düşerim. İlaç kokuları arasında, elimdeki ayakkabı kalıbını acemice tutuşlarıma düşerim. Elime sığmayan kalıp-

ların, her geçen saat daha da ağırlaşmasına, öğle yemeğinde bir çorbayla birlikte yenen çok ekmeğe düşerim.

Elimi tut.

Elimi tutmazsan on yaşıma düşerim. Gedikpaşa'da Ünal Han'ın ikinci katına. Akşama yakın saatlerde kundura atölyesine yayılan rakı kokularına, mide ağrılarına düşerim. Her sabah yürüdüğüm Vezneciler yolunun yorgun akşamüstlerine.

Elimi tutmazsan, kaçak bindiğim Fatih otobüslerine düşerim. Biletsiz binmenin çocukça korkularına, haftalıklardan arttırdığım paraları yatırdığım dergilerin sayfalarına düşerim.

Bunun için tut elimi. On yaşıma, çocukluğumun karanlıklarına, uykudan başımın yana devrilmesine düşmeyeyim diye.

Kahvehaneye oturup iki çay söyledik. Cemal Süreya gibi değil, daha sıradan söyledik çayları. Onun şair olması belki biraz fark ettirdi ama yine de Cemal Süreya gibi değildi söyleyişimiz.

Çaylar geldi.

"Ne yaptım ulan ben bu adamlara" diye iç çekti. Ben de iç çektim.

"Bir şey yapman gerekmez kötülük etmeleri için" dedim. "İnsanın kötülük yapmak için sebebe ihtiyacı yoktur."

"Bunların tek sebebi kıskançlık" dedi.

"Olabilir" dedim ben de. "Filmlerini kıskanıyorlardır, şiirlerini kıskanıyorlardır, atkını kıskanıyorlardır. Ne bileyim bıyıklarını filan bile kıskanıyor olabilirler."

"Ben" dedi. "Hayatımda tek bir adamı kıskandım."

"Kimi?"

"Ali'yi!"

"Neden?"

"Peygambere en yakın adam o olduğu için."

"Ben de senin yazdığın son şiiri kıskandım" diyecektim ki sustum.

Ali de kıskanılacak adam doğrusu.

"Dünya üzerindeki bu heyecan verici keşif, büyük şaşkınlık ve heyecan uyandırdı" diyor önümdeki haberin sonunda.

Haberde sözü edilen, Brezilya ve Peru arasındaki Amazon Ormanları'nda, dış dünya ile daha önce hiç tanışmamış bir kabile bulunması olayı.

Brezilya'da yerlilerin yaşam alanlarını koruyan Survival International adlı kuruluş helikopterle çektikleri kabile fotoğraflarını tüm dünyaya yayınlamış. Fotoğraflarda dikkati çeken şey, avcılık yaparak hayatlarını sürdüren kabile erkeklerinin helikoptere karşı oklarıyla, mızraklarıyla saldırıya geçmesi.

Helikopter iyice alçalmış kabilenin yaşadığı ottan kulübelerin üzerine. Vücutlarını bir çeşit bitkisel boyayla baştan ayağa boyamış erkeklerin yüzünde, belirgin bir şaşkınlık ve korku karışımı bakış olduğu halde, üzerlerinde uçan demirden canavara saldırıyorlar.

Onların tarafından bakalım meseleye.

Adamlar kocaman bir ormanın içinde avcılıkla hayatlarını sürdürürken birden büyük bir gürültüyle gözlerini havaya dikiyorlar. Gürültü gitgide artıyor ve yaklaşıyor. Muhtemelen kalplerinde derin bir korku belirmeye başlıyor.

Gürültü iyice yaklaştığında masmavi gökyüzünün kutsal sükunetini paramparça eden bir canavarın üzerlerinde uçtuğunu görüyorlar. Daha önce hiç karşılaşmadıkları bir canavar bu. Hiçbir şeye benzetemiyorlar doğal olarak.

Ama bir şeyi hissediyorlar; karşılarındaki şey dost değil!

Bu yüzden de vargüçleriyle, oklarıyla, mızraklarıyla, çığlıklarıyla gökyüzünde derin bir kesik oluşturan helikoptere saldırıyorlar.

Hepimiz biliyoruz ki buna güçleri yetmeyecek!

Ne okları, ne mızrakları, ne büyüleri, ne savaş çığlıkları bu sanayi devrimi canavarlarının kendilerini yok etmelerine engel olamayacak.

Şimdi gittiler ama daha sonra tekrar gelecekler. Gece yarılarında bir kabus olarak, su içerken bir tedirginlik olarak, eşlerinin yanındayken bir endişe hali olarak, çocuklarını sararlarken bir korku olarak evlerine düşecekler.

Bu büyük gürültünün ortadan kestiği gökyüzünde açılan yara bir daha hiç kapanmayacak. Korkutup kaçırdık zannettikleri korkutucu gürültü bir daha onları hiç rahat bırakmayacak.

Modern dünyanın, sanayi devriminin, kapitalizmin, reel politiğin, dünya piyasalarının, bankaların karşısında aynı acizliği yaşıyoruz. İlkel diye nitelendirilen o kabileden hiç farkımız yok gerçekte.

1600'lerde Cervantes, aynı durumu, yarı akıllı bir asilzadenin bitmek bilmeyen cesaretiyle anlattı. Borges, Don Kişot için "gerçekliğe ve İspanya'ya yenik düştü" der.

Bizim de anlam veremediğimiz, algılayamadığımız, ne olduğu hakkında hiç fikrimizin olmadığı modern canavarlar, kendi gökyüzümüzü paramparça kesiklerle dolduruyorlar. Gerçekliğe ve yaşadığımız ülkelere yenik düştük sahiden de.

Oklarıyla helikoptere saldıran adamlar kadar savunabiliriz kendimizi.

Cemil Meriç; "Tek hürmet ettiğim adamdır. Kaybedilmiş bir davanın bu kadar fedakar bir kahramanı olabilir. öyle görmek ve inandırmak ihtiyacında" diyordu Don Kişot'un arkasından.

İnsan, modern dünya karşısında böylesine mutlak bir yenilgi almıştır. Şimdi yapabileceğimiz tek şey o kabilenin savaşçı er-

kekleri gibi, Don Kişot gibi kaybedilmiş bir davanın fedakar kahramanları olabilmek.

Zira merhametin mutlak sahibi her şeyi bilir!

Kadınlar gibidir kelimeler.

Yazarın kendisi için acı çektiğini, hayal kurduğunu, uykusuz geceler geçirdiğini, aç kaldığını bilirlerse bir merhamet düşer içlerine.

Bir kelime, yazarın sırf kendisi için çaresizce kıvrandığını hissederse içi acımayla dolar.

Böylesi içtenlikli yakarışların ardından, aşkla dolu çağrılara daha fazla kayıtsız kalamayan kadınlar gibi yazarın kollarına bırakır kendini.

Acının çağırdığı kelimeler, acının çağırdığı kadınlar kadar sahicidir.

Bu ülkenin dününe ait ne varsa bir an için unutsak.

Bize ait ne varsa, bu toprağa ait ne varsa unutsak. Yüzümüze benzeyen, çayımızı demleyen, ekinlerimizi büyüten ne varsa unutsak, ninnilerimizde söylediğimiz, masallarımızı başlatan, halayımızı sürükleyen ne varsa unutsak mesela.

Unutuversek düğün nasıl yapılır, ölülerimiz nasıl gömülür, nasıl doğar çocuklar, unutuversek.

Nasıl aşık olunur unutsak, nasıl kavga edilir unutsak, nasıl ağlanır unutsak, unutsak tarhana çorbasının tadını, sevgiliyle hangi sokaklarda dolaştığımızı, hangi şiire vurulduğumuzu.

Her şeyi ama her şeyi unutsak.

Bu tarihin ve coğrafyanın ürettiği her bir kelimeyi, duyguyu, olayı, anıyı, hayali, umudu, isyanı unutsak.

Sonra bir Neşet Ertaş türküsü dinlesek.

Yalnızca bir tane Neşet türküsü dinlesek.

Unuttuğumuz her şeyi yeniden hatırlayabiliriz.

Hatırlayabiliriz, evet.

Bazı şehirleri özlemek, tek gözlü bir odaya toplaşıp, annenin yaptığı sıcak tarhana çorbasıyla ısınmayı özlemek gibidir.

O şehirlerin sokakları, annenin ellerine benzer. Ağrıdan çatlayacak gibi duran alnını okşar durur gecenin bir yarısında. Annelerin duası varsa, şehirlerin de duası vardır mırıldanıp durduğu.

Bu başağrılarım beni öldürecek biliyor musun?

Kalk Kudüs'e gidelim sevgilim. Tanrı şehrine gidelim.

Tanrı bizi gözetsin, korusun, kollasın Kudüs hatırına. Kalbimizin ağrısı, başımızın ağrısı, ruhumuzun ağrısı hafiflesin şehre yaklaştıkça.

Tarhana çorbası içer gibi içimize çekelim, gökyüzünde yaratılıp yeryüzüne indirilen bu şehrin sokaklarını. Kudüs'ün bulutlarından tespih yapıp "subhanallah" çekelim.

Peygamber sükunetine erelim şehrin sokaklarında. Tur'a çıkalım. Bağıralım boğazımızı yırtarcasına; "Rabbimiz biz de aşk ehliyiz bize de yüzünü göster!"

Tur Dağı paramparça olsun, kalbimiz paramparça olsun aşktan.

Kalk Kudüs' gidelim sevgilim.

Meryem sırtını o ağacın gövdesine yaslayıp, bir intifada doğursun. Alnında biriken terleri silelim. Ellerinden sıkıca tutalım. Rabbimiz kuruyan ağacın dallarına meyveler versin.

Yahya peygamberin yanında büyüsün çocuklar. Elleri taş tutacak yaşa gelsin. Kalpleri aşk tutacak yaşa.

Sokaklarına atalım kendimizi. Adımızı söyleyelim kontrol noktalarında. Horlanalım, ezilelim, bekleyelim saatlerce. Vazgeçmeyelim inatla.

Kalk Kudüs'e gidelim sevgilim.

Çöp bidonlarının arasında dolaşalım. Bak şu küçük çocuk var ya vuracaklar onu! Hani babasının arkasında duran. Başını babasının sırtına dayayan çocuk. İşte o! Vuracaklar birazdan onu. Çöp bidonlarının arasında dolaşalım. Endişe etme çocukların kalbine değen kurşunlar sekmezler hiçbir yere.

Mescide gidelim. Yıkılacaksa üzerimize yıkılsın boşver. Sen elimi sıkı tut korkma.

Mescide gidelim. Bir bayram namaza kılalım şehirle birlikte. Zekeriya'nın yanında saf tutalım. Ve Musa'nın ve İsa'nın ve Yakup'un. Bekle birazdan Ömer de gelir buralara.

Şu beyaz sakallı adamı görüyor musun? İşte onun tekerlekli sandalyesini itelim birlikte. Nereye gitmek isterse oraya. Hayfa'dan aldığımız portakalları ikram edelim, o çok sever.

Birlikte Zeytindağı'na çıkalım şehre bakalım doya doya.

Kalk Kudüs' gidelim sevgilim.

Tanrı bizi gözetsin, korusun, kollasın Kudüs hatırına. Kalbimizin ağrısı, başımızın ağrısı, ruhumuzun ağrısı hafiflesin şehre yaklaştıkça.

Artık dünyanın neresinde bir çocuk ölürse orası Gazze'dir.

Bir bebek bir yaşına girerken ağzında emzik değil, kurşun taşıyorsa orası Gazze'dir.

Bebeklerin uykulu gözleriyle annelerinin memelerini ararken, kor gibi yanan namluları emmeye başladıkları yerin adı Gazze'dir.

Yağmur bir futbol sahasında çocuğun atacağı golleri yutmak için sırada beklerken, çocuğun çelimsiz vücudunu kurşun yağmurları yutuyorsa orası Gazze'dir.

Okula gitmek için erkenden kalkmış ve saçlarını ören annesinin parmaklarından sızan merhameti kana kana içen kız çocuğu, henüz evinden çıkmamışken damlarına düşen bir bombayla birlikte duvarların altında kalıyorsa orası Gazze'dir.

Çocuk bir varilin arkasına sığınmaya çalışırken, kurşun önce saklanıp, çocuk kafasını uzattığı anda alnından sobeliyorsa orası Gazze'dir.

Okulun bahçesinde ip atlayan kız çocuğu tam gökyüzüne yükselmişken, kurşunlar gri kanatlarıyla gelip kızı başka göklere kaçırıyorsa orası Gazze'dir.

Artık dünyanın neresinde bir çocuk ölürse orası Gazze'dir.

Gazze, çocukların öldüğü yerlerin adıdır bundan böyle.

Bir çocuk sıtmayla, tüberkülozla, yüksek ateşle ve daha bilmem hangi hastalıkla ölürse ölsün, öldüğü yer neresi olursa olsun, biz oraya Gazze diyeceğiz.

Duvarların çepeçevre sardığı bir ölüm kampına dönüştürülen Gazze'de, çocuklar ölmeye devam ettiği sürece hiçbir masal tamamlanamayacak, hiçbir çocuk şarkısı melodisini bulamayacak, hiçbir oyunun sonu gelmeyecek, hiçbir top zıplamayacak, hiçbir tebeşir tahtaya yazmayacak.

Çocukluk dünyasına dair hiçbir renk gerçek yüzüyle insanların gözüne görünmeyecek bundan böyle.

Çocuklar eksildikçe, eksilecek herkes ve her şey...

"Geçmişin ölmek istemediği, geleceğin doğmayı reddettiği bir bölge"de, yaşlı adam kenarları iyice yıpranmış, sararmış Mushaf'ın önünde, kurumuş ve çatlamış dudaklarını kıpırdatıyor usulcacık. Mushaf'ın sayfalarını incitecekmişçesine özenle çevirip, ileri geri hafif kıpırdanışlarla, hayatın damarlarını çatlatacak bir coşkuyla okuyor.

Dünya kıpırdayan dudaklarının arasında kalmış ve okuduğu için dönüyor. Dünya vücudunun salınımlarına ayak uydurmuş da dönüyormuş gibi.

Mushaf'ın sayfalarını çevirmeye devam ediyor yaşlı adam. Zaman sayfaların arasında akıyor. Sayfayı çevirmezse tarih orada kalıverecek. Her şey susacak, her şey duracak, herkes zifiri bir suskuda yolunu kaybedecek...

Gözlükleri burnunun ucuna kadar düşmüş. Gözlerinin etrafında çukurlar bir anda ıslanıveriyorlar.

Gelini ve dört çocuğuyla aynı evde kalıyor.

Birazdan yemeğe oturacaklar. Kadın kaya gibi duran ekmekleri bir tencereye koyup suyun içinde yumuşatmaya çalışıyor. El-Halil'de kuşatma sürüyor çünkü. Uzun namlulu silahlar, evinden çıkan kim olursa olsun, alnına, kalbine buz gibi bir öpücük kondurup duvarın ötesine taşıyor.

Çocukların elleri taş tutabilecek kadar güçlü olsun diye, elinde ne varsa sofraya koyuyor kadın.

Mushaf'ın sayfaları arasında, hayatın damarlarına kan pompalamaya devam ediyor adam. O okuduğu için evleri kuşatılıyor. Okudukça kuşatmanın kalkmayacağının farkında. Okudukça aç kalacaklarının farkında. Okuduğu için oğlunun sofranın başında olamadığının farkında ve fakat hakikatin kutsal yüzünün hatırına okumaya devam ediyor.

Okumalı çünkü.

O okumazsa Kudüs sokaklarında koşuşturan çocuklar nefessiz kalıp bir kenara yığılıverecekler.

O okumazsa öksürüp duran "uzi"ler daha çok adamı yere serecek. O okumazsa yeryüzünün iffeti, Cenin'in yıkıntılarında gömülü kalacak.

Gürültünün gitgide sokaklará yayıldığı ve geçmişin bilge sözlerini bastırdığı bir şehirde, parlak sayfalı ve Allah lafızları kırmızı renkle belirginleştirilmiş Mushaf'ı okuyor genç kız.

O da kendi kuşatmasını yarabilmenin yolunu arıyor. Okullardan kovulmanın, ağabeylerin, hacı beylerin şirketlerinde ucuza çalıştırılmanın, günbegün yalnızlaştırılmanın arasında çıkabileceği bir boşluk peşinde.

O okumazsa onuru kırık kız babaları başlarını yerden kaldıramazlar.

Etrafına topladığı mahallenin çocuklarına, nebilerden şehrimizde kalan son sabırla, bıkmadan usanmadan Mushaf'ın incelikli, çarpıcı cümlelerini tek tek öğretmeye çalışıyor.

Filistin, İstanbul oluyor. İstanbul, Filistin...

Yaşlı adamın mırıltılarıyla, genç kızın sesi birbirine karışıyor. Mushaf'ın sayfaları çevriliyor. Bir sayfası Süleymaniye'de, diğer bir sayfası Hz. Ömer Camii'nde çevriliyor.

Evrensel bir inat, tüm kuşatıcıların dirençlerini kırıyor. Yaşlı adamın çukurlaşmış gözlerinde biriken yaş genç kızın beyaz ellerine damlıyor.

Paul Virilio, yaşlı bir Japon dostunun kendisine şöyle söylediğini aktarıyor: "Amerikalıları bağışlayamamanın nedeni Hiroşima'nın yalnızca bir savaş eylemi değil, bir deney olması."

Savaş bir gün anlaşılabilir ve belki de bütün kıyıcılığına rağmen insanlık tarihinin sayfalarından dışarıya çıkamayacak şekilde geride bırakılabilir.

Pek çok savaşı kolektif zihnin geniş ve karanlık koridorlarında bıraktık.

Oysa bazı coğrafyaların kanını emen, kadınlarının gebeliğini emen, bulutları emen, çocukların saklambaçlarını emen canavara savaş demek haksızlık.

Savaş, bütün kıyıcılığına rağmen bir vicdanın nefes alabileceği kadar gözlerini kapatabilir, bu canavarlar ise asla.

Her yıl düzenlenen ve tek bir kişiye verilen en büyük para ödülü olan Tempteton Ödülü'nü bu sene Polonyalı teolog ve matematik profesörü Michael Heller kazanmış.

Heller, 820 bin İngiliz Sterlini tutarındaki ödüle John Templeton Vakfı'nın tanımı ile "hayatın en büyük sorusu" yani Tanrı'nın varlığının matematiksel yolla ispatı üzerinde yürüttüğü çalışması nedeniyle değer bulunmuş.

Tanrı ve matematik!

Matematik ve Tanrı!

Olmuyor, bir türlü yanyana gelmiyor zihnimde.

Matematiği zayıf adamlardan biriyim çünkü ben. Problem biraz karmaşıklaştığında, rakamlar biraz fazlalaştığında, işlemlerde işaretlerin biçimleri biraz değiştiğinde kalakalıyorum.

Modern akıl, Tanrı'yı hesaplanabilir bir obje haline dönüştürme çabası içinde.

İnsan, kendi aklına tapınmaya başladığından bu yana, çevresinde olup biten her şeyi matematiksel bir çemberin dikenli tellerle çevrili alanına hapsetmenin uğraşısı içine girdi.

İstiyor ki her şey hesaplanabilir, ölçülebilir, gözlemlenebilir hale gelsin. İstiyor ki her şey kendi aklının yarıçapı kadar bir alanda kalsın.

Modern hayat, modern akıl, bir türlü insanın kalbinden silemediği "inanmak" duygusunu, matematiksel bir problem hali-

ne dönüştürüp, bilimsel teoriler yığınının içindeki sıradan yerine fırlatmayı hesaplıyor.

Yüzyıllardır bunun için denemediği şey kalmadı ve fakat Tanrı, merhametli yüzünü üzerimizden eksik etmediğinden bilim denen ateşli silahın boşalttığı mermiler yüreğimize değip başka yere sekiyor.

Sizin matematiğinizin hesaplayabildiği bir Tanrı'ya inanmıyorum.

Adamımız Paul Virilio, bilimin felsefi temellerinden uzaklaşıp, insanlığa faydalı, tutarlı bir hakikat keşfetme arayışını bir kenara bırakmıştır diyor.

Siz bakmayın matematikle, bilimle Tanrı'yı arama çabalarına.

Bir hakikatin peşinde değiller.

"Hesaplanabilir bir tanrı" icat ederek kendi hurafelerinin, yoz ahlaklarının, sömürü saldırganlıklarının yaydığı pis havayı temizlemeye çalışacaklar.

Kendi tanrısallıklarını, icat ettikleri bu "modern tanrı" ile gizlemeye çalışacaklar.

Michel Contat, Sartre'la yaptığı ünlü söyleşisinde biraz da üzgün bir ruh haliyle Sartre'a soruyor: "Diyalektik Aklın Eleştirisi'ni yazarken sağlınızla oynadınız. Kendinize biraz daha dikkat etmeniz gerekmez miydi?"

Gözleri artık karşısındakini seçemeyen filozof, bütün yorgunluğunun acısını çıkarabilmek için fırsat yakalamış adamlara özgü bir edayla cevaplamaya kalksaydı haklılığından kuşku duymayacağımız sözler sarf edebilirdi.

Ancak o, acılarını her daim taze tutmaya gayret eden adamlara yaraşır bir cevap verdi Contat'a: "Sağlık ne için verilmiştir ki insana? Sağlığı yerinde olmaktansa – bunu hiç böbürlenmeden söylüyorum – Diyalektik Aklın Eleştirisi'ni yazmak daha yeğlenisidir, uzun, sımsıkı, kendisi için önemli bir şey yazmak daha çok yeğlenesidir."

Bir adamı farklı kılan, onu bir düşünür olarak yalnızlaştıran, kalabalıkların kullandığı yaygın dili anlamasını güçleştiren şey tam da bu değil midir?

Sartre sahiden de Diyalektik Aklın Eleştirisi'ni yazarken sağlığını hiçe saymıştı. Günde on saat, Koridran tabletleri çiğneyerek yazıyordu kitabını. Öyle ki aldığı tabletlerin sayısı günde yirmi taneyi bulmuştu. Aldığı ilacın içerdiği Amfetaminler sayesinde Sartre, olağan ritminin en az üç katı bir düşünme ve yazma hızına erişiyordu.

Yazdığı kitap bir çeşit hesaplaşma amacı taşıyordu; kendisiyle ve Marksizmi yanlış yorumladıklarını düşündüğü kişi ve kurumlarla.

Sartre'ı bu kadar aceleye sevk eden şey nedir?

Eğer kalbinizde birikmiş cümleler, aklınızı işgal etmiş fikirler kağıda dökülmezse, bir başkasına aktarılmazsa, içten içe sizi çürütmeye başlar.

Paylaşılmamış hakikatler, insan kalbini ve tüm vücudunu zamanla kemirmeye, içten içe aşındırmaya başlar.

Hakikatin ağır yükü altında ezilen ruh, bir başka ruhla ilk teması kurabilirse yeniden dirilir. Aksi halde yalnızlık telaşı insanı kendisinden bile şüphe ettirecek kadar içimize sirayet eder.

Edebiyatçılar ve filozoflar zaman zaman böylesi bir telaşın esiri olup, ayakta kalmaya, uyanık durmaya çaba sarf ederler. Bir hakikatin elinden tutup, yeryüzünde dolaştırma hevesidir bu.

Hakikati örten, görmezden gelen ruhlar sürekli ağrı kesicilerle ayakta durmaya çalışan bedenlerin kaçınılmaz sonuna düşerler. Mesele acıyı ortadan kaldırmak değil, asıl mesele acının sizi götüreceği sokaklarda en kadim yaralarınızla yüzleşmektir.

Sartre, Koridron almaya daha sonra da devam etti. Bu kez elinde Flaubert'in notları bulunuyordu. Ancak bir gün anlamsız tümceler ve garip çizimler yaparken kendisini bulan Simon de Beauvoir dehşete düşüp yorgun düşünürü tedavi olmak üzere ikna etti.

Sartre, Koridran tabletleriyle ayakta kalarak bitirmeye çalıştığı kitabından hayatını idame ettirecek paralar kazanmadı. Zira hayatının son dönemlerinde bile, asgari ihtiyaçlarını karşılayabilecek işler üzerine kafa yoruyordu.

Sağlığını tehlikeye atmasına değecek bir fikrin sarmalında kıvranıp duruyordu Sartre.

Bunu yapmasaydı belki de uyumaya çalıştığı her gece, hak edilmemiş bir günü yaşamış olmanın metafizik dumanında boğulacağı hissiyle yatağından fırlayacaktı.

Modern dünya bir ağrı kesicidir.

Sartre ise acısının elinden tutarak yürümeye devam eden bir yol yorgunudur.

Adam kapıyı açıp da kadını karşısında görünce, durumun gerçekliğini kavrayabilmek için bir süre kadının gözlerinin içine bakmak zorunda kaldı. Kadın içeri davet edilmeyi beklerken dudaklarının bir çöl kadar susuz kaldığını fark etti.

"Bana bir bardak su verir misin?" diye sordu kadın.

Durumun gerçekliğini nihayet fark eden adam heyecanla mutfağa yöneldi. Kadın çölleşmiş dudaklarını yavaşça ıslatırken, adam hala kadının gözlerine bakmaya devam ediyordu.

Birden sarıldılar birbirlerine.

Sıkı sıkıya sarıldılar ve ayrılmadılar. Adam bu anı tam yüzyıldır bekliyordu. Mistik bir kehaneti bekler gibi bekliyordu. Kadına sıkı sıkı sarıldı. Artık aynı dili konuşmaya başlamışlardı.

Birbirilerini onca yıldır tanımalarına rağmen dillerini ilk defa anlıyorlardı.

Birbirlerinden ayrılmamacasına sarıldılar.

"Beni öldür!" diye fısıldadı kadın. Adamın kulağına yine kısık bir sesle "beni öldür!" diye tekrarladı.

Şaşırdı adam.

"Beni şimdi öldürürsen bir daha hiç ayrılmayız" dedi kadın.

"Bedenlerimiz bir olur. Ben senin içine akarım. Sen benim içime akarsın usul usul. Beni şimdi öldür."

Adam telaşlandı bu sözler üzerine.

İkisi de sarılmaya devam edip sustular.

Adam kadının boynunu öptü önce. Sonra öptüğü yere ellerini götürdü. Kadın gözlerini kapattı. Yavaş yavaş boynundaki ellerini sıkıyordu adam. Kadın hiç ses çıkarmadı.

"Gözlerini kapat!" dedi kadın. "Gözlerini kapat. Beni düşün. Seni seven diğer kadınları düşün."

Adam gözlerini kapattı. Kadının boğazını sıkmaya devam etti.

Bir daha hiç ayrılmadılar.

Kulaklarım üşüyor.

Vapurdan indiğimiz andan itibaren, meteoroloji uzmanlarının günlerdir uyarısını yaptığı soğuk, kulaklarımı ısırırcasına üzerime yapıştı. Gökyüzünün katılaşmış soğukluğunu alnımla yara yara ilerlemeye başladım.

Bu kadar kalabalık ve bu kadar sessizlik dikkat çekici. Yaz kalabalıkları gürültülü olur ve fakat kış kalabalıkları suskundur. Kimseler konuşmuyor.

Kulaklarım üşüyor.

Denizden uzaklaşmaya başladık kalabalık halinde. Birazdan önümüzdeki caddeyi geçip, alt geçide doluşup, sonra da farklı sokaklara dağılacağız. Evlerimize, kaderlerimize, uykusuzluklarımıza, şekersiz kahvelerimize dağılacağız. Ansızın aklımıza gelip de unutabilmek için televizyon kanallarına gömüldüğümüz eski sevgililerimizin hayallerine dalacağız.

Soğuk alnımıza çarpıp sağa sola dağılırken, genç bir kadının çığlık halindeki haykırışı kış sessizliğini paramparça ediyor: "Artık yeter!"

Hava buz parçacıkları gibi dağılmış telaşlı yolcuların ayaklarının önüne düşerken kadının yüzünü seçmeye çalışıyorum. Yakasını kulaklarına kadar kaldırdığı pardesüsü ve aşağıya kadar çektiği şapkasının arasından elinde bir cep telefonu olduğunu fark ediyorum.

Birisiyle konuşuyor kadın.

Ne için yeter, neye yeter bilmiyorum ama kadının haykırışı, hepimizin eve koşturan düşüncelerini bir anda kendi üzerinde topluyor. Artık onun dünyasına sızmaya çalışan yabancılarız hepimiz.

"Bu isyan, bir sevgili isyanı" diye düşünüyorum. Ellerini oğuştursa bile aşktandır diye düşünecektim ben.

Kadın bir isyan, bir acı, bir hüzün, bir çaresizlik, bir öfke haykırışıyla soğuktan büzüşerek yürümeye çalışan bizlerden ayrışıyordu.

Artık farklı bir kadındı o.

Çünkü hepimizin en sessiz, en üşümüş, en yorgun olduğu bir anda içindeki haykırışı dışa taşırıyordu.

Kulaklarım üşüyor.

Bir şapka takmak duygusuna hala alışamamış olmama inanamıyorum. Halbuki şemsiyeye bile alışacak duruma geldim. Bir haftadır yanımda bir şemsiye var.

Az önce "artık yeter" diye haykıran kadını bir hayli geride bıraktım. Kışın havanın bu kadar erken saatlerde bu kadar kesif bir karanlığa bürünmesi insanda bir güvensizlik duygusu oluşturuyor.

Derin karanlıkta insanlar dolansa da, yine de tenhalık hissinden kurtulamıyorum. Kış akşamları her mevsimin gecesinden daha tenhadır. İnsanlar bu tenhalığın önüne geçemez.

Kulaklarım üşüyor.

Bir çöp kutusunun önünde birden yaşlıca bir kadınla karşılaşıyorum. Büyük marketlerden birinin önünde duran çöp kutusunun başında, iyi giyimli ve yaşlıca bir kadın.

Kadının çöpteki sebzeleri karıştırdığını fark edince sarsıcı bir şaşkınlık yaşıyorum. Bu kadının yüzü çöplerde sebze toplayanlara özgü yüzlerden biri değil.

Ceplerime tıkıştırdığım ellerim bile fazla geliyor şaşkınlıktan ve ne yapacağımı bilemiyorum.

Tam o anda gözgöze geliyoruz.

Kulaklarım üşüyor.

Gözlerimi kadından hemen kaçırdım ve fakat saniyenin bilmem kaçta biri kadar süre de olsa bakıştık. Benim ona baktığımı anladı yani. Utanç içindeyim. Kaçıyorum.

"Artık yeter!" diye haykıran kadın, çöpün içinden yemek arayan kadın...

Kulaklarım üşüyordu sadece. Kalbim de üşümeye başlıyor.

Kadıköy'den kalkan Beşiktaş vapuru.

Hava soğuk olduğunda vapurun arkasındaki açık alan tenha oluyor. Seviyorum burada oturup üşümemek için paltoma sarılmayı.

Semte gidiyorum. Şeref Bey Stadı'na.

Şişmanca bir kadın yanında duran gözlüklü kızın elini sıkıca tutup vapurun en arkasına doğru yürüdü. Kızda zeka geriliği olduğunu fark edince biraz daha üşümeye başladım.

Güleç yüzü hiç değişmiyordu neredeyse. Ellerinde poşetten simit çıkardılar. Onları beklermişçesine gürültüyle uçuşan martılar vapura yanaştılar bir parça daha. Ana kız ellerindeki simit parçalarını martılara savurmaya başladılar.

Ne kadar zeka geriliği de olsa bu duygunun peşinden kanatlanıyor kız. İnsan zekasıyla değil kalbiyle uçmayı öğrenebilir diye geçiyor aklımdan.

Hava kararmaya yüz tutmuş. Maça geç kalır mıyım diye endişeler vardı zihnimde unutuverdim. Martılarla oynaşan, kanatlarını onlar kadar iyi kullanan kıza takıldı aklım.

Kız da üşümeye başladı.

Annesi çantasından bir atkı çıkardı. Siyah beyaz. Şefkatle doladı kızın boynuna. Kız ısındı, martılar ısındı, deniz ve gökyüzü ısındı.

Bir siyah beyaz atkımız olsun yeter diye geçti aklımdan.

Hiçbir soğuk işlemez yüreğimize.

İnsan çok uzaklara gitmeye karar verdiğinde denizi tercih etmeli bana kalırsa. Kara, gözden kaybolunca kadar denizde yolculuk etmeli.

Yani bir gemiyle gitmeli insan.

Ayağı toprağa değdikçe uzaklaşamaz insan. şehirlerden geçtikçe uzaklaşamaz. Çünkü şehir, bir hatırlama biçimidir. Her şehir, içinde bir hatırayı canlandıracak fotoğraflar taşır.

İnsan şehirler geçtikçe kendinden izler bırakır. Şehrin parklarında, tren istasyonlarında, kafelerinde, bulvarlarında, dükkanlardan yükselen şarkılarında, duraklarda, metrolarda bekleyen insanların dalgınlıklarında izler bırakır insan.

Şehirlerde bıraktığın her iz, geri dönmek için bir yol işaretidir.

İnsan denizlerden gitmeli çok uzaklar için.

Geri dönmemek için bir gemiye binmek gerekir. Panama bandıralı bir gemiye hem de. Sebebini bilmiyorum ama bana öyle geliyor ki dünyanın en uzak yerlerine Panama bandıralı gemiler gider. Geri dönülmesi mümkün olmayan yerlere...

İnsanlar sevdiklerinden ayrıldıklarında bir gün geriye dönebilirler hiç şüphesiz

Ama sevgiliden ayrılmak bir deniz yolculuğuna çıkmaktır. Deniz kör eder, mavi kör eder, ufuk kör eder, martılar kör eder, gece kör eder, bir daha göremez insan. Uzaklara gitmek için de-

nize açılan kör olmayı seçmiştir her halde. Bir daha görememeyi yani...

"Bilesin kavuşmak yok İslamlıkta / kavuşan kısmı ancak gavurdur!*" diyor şair. Sevgiliden ayrılmak bir iman teslimiyetidir belki de...

* Süleyman Çobanoğlu

Bir adamın, saçlarından tuttuğu kadını sürükleyerek götürmesi gözlerimin önünden hiç gitmiyor.

Kaldırımın kenarına oturmuş, elindeki bıçakla önünde yatan karısının vücudunu onlarca yerinden kesen adam da öyle.

O kadınların çaresizliği kalbimde ağır bir yük oluyor. Sanayi devrimine kurban verilmiş çocukların çaresizliğiyle doluyor hayatım. Ne kadar direnebileceğimi bilmiyorum.

Kapıda birikmiş kötülük, çok içerilerde bir yerde sakladığım küçük masumiyetlerimi istiyor.

Gözlerimden uyku akıyor. Uyumuyorum.

Uyuya kalırsam, o kadınları unutuvereceğim diye çok korkuyorum.

Arabeski sevdiğimi duyunca bazı arkadaşlarım şaka yaptığımı düşünüyorlar. Şaka yapmadığımı anlayınca bu kez gerçekten şaşırıyorlar.

Unkapanı'nda İMÇ bloklarının en alt katında, penceresiz bodrumlardaki konfeksiyon atölyesinden hayatıma değen müzikler onlar.

Sabah sekizde işbaşı yaptıktan sonra onbuçukta çay paydosu verdiğimiz, öğle paydosunda herkesin ucuz esnaf lokantalarına yada sefertaslarına gömüldüğü zamanlardan kalma müzikler.

Küçükpazar'ı geçince Süleymaniye'ye gelmeden yolun sonundaki Akfa İş Hanı'nın beşinci katından kalma melodiler bunlar.

Gece mesaiye kaldıktan sonra sabaha karşı artık gözlerim kapanırken, içinde trikoların olduğu çuvalların üzerine yığılıp birkaç saat kestirme şansı bulduğum mekanlardan kalma melodiler.

Bir yere kadar Tom Waits'le, mesela Tori Amos'la, Cohen'le filan gidiyoruz evet. Ama öyle bir yere geliyorum ki hepsi kapıda beklemek zorunda kalıyorlar ve Müslüm'le, Orhan'la giriyoruz konfeksiyon atölyesine.

Konfeksiyon atölyesinin bütün kelimeleri kendi dilimde çünkü.

Sefer tası kendi dilimde...

Dolmuş, artık iyiden iyiye kararan havada yolcularını istedikleri yere bırakmak için telaşla diğer arabaların arasından yol bulmaya çalışıyor.

Hepimiz bir ışıkta inmek istiyoruz.

Teker teker, sıramız geldikçe ilk ışıkta inmek istediğimizi yüksek sesle, neredeyse kendimizi acındıracak bir masumiyetle ifade ediyoruz.

Ne çok karanlık sıkışmış içimize. Her ışıkta, geçmişten kalan kekik kokulu bir anı, geleceğe uzanan altın tüylü kuş kanatları var.

Işıklarda inecek var!

Gaziantep. Otel odası.

Bir otel odasının yalnızlığına adım attığınızda, sizden önce oraya gitmiş hatırlar karşılar müterreddit bakışlarınızı.

Uzun zamandır kullanılmayan banyonun küflü kokusunda, çok uzaklarda, çok eskilerde bir yerlerde kalmış tanıdık bir şeyler gizlidir.

Bir anne mesela. Bir annenin kollarını sıvamış hali. Bir annenin tülbentini arkadan bağlamış hali. Bir annenin odanın ortasına güğümle su taşıması. Bir annenin leğenin içinde sessizce oturan oğlunun saçına sabun sürmesi. Bir annenin, sabundan gözleri yanan çocuğun yüzüne su dökmesi.

Dolaplarda, giden sevgililerin / ah hiç gitmediler gerçekte / ama hep gittiği varsayılan / oysa ordalar işte / gitmekten başka çaresi kalmayan sevgililerin / elleri de buradaydı / gittiler diyorum / gözleri nasıl da yakın gibi / giderken avuç dolusu kelime bırakan sevgililerin / dudaklarından düşmüştü / giden sevgililerin eşyaları kalmıştır.

Otel odasına uğrayıp o sevgililer / az önce çıkmışlar gibi kokuları kalmış / kaşkollarını, göz kalemlerini, altı çizili kitaplarını, el aynalarını, tokalarını sağa sola bırakmışlardır.

Bir otel odasına yalnızlığıyla birlikte girdiğinde sağa sola dağılmış hüzünleri toplamadan yatamaz insan.

Viyana.

Bir kafenin önündeyiz. Kafka ve Max Brod tam da şu karşımızda duran masalardan birinde oturmuşlar. Biraz beklesek geleceklermiş gibi hissediyorum. Hemen gitmesek, biraz daha beklesek Kafka solgun yüzüyle gelip şuraya oturacakmış gibi.

Kafka gelip, tek bir kelime etmeden, her zaman oturduğu masaya oturup, dalgın dalgın etrafına bakınıp, Max Brod'un gelmesini bekleyecekmiş gibi.

Max Brod, Kafka'nın yakın dostu.

Kafka'nın etkileyici havası Brod'u oldukça etkilemişti. Öte yandan Max Brod yeryüzünün en çekingen ve içine kapanık adamlarından biri olan Kafka'yı çeşitli çevrelere sokuyordu. Birlikte çeşitli toplulukların arasına girdiler, Prag, Viyana, Paris, İsviçre gibi yerlere gittiler. Uzakta olduklarında da yazışıyorlardı.

Kafka, Şato'yu yazdıktan sonra artık hiçbir şey yazmak istemediğini söyledi Max Brod'a. Dora'yla yaşıyorlardı bu dönemde. Kimi öykülerini ve yazılarını yakması için önce Dora'ya rica etti. Bunu neden kendi elleriyle yapmıyordu bilemiyorum. Dora, Kafka'nın bu isteğini yerine getirdi ve kimi öyküleri ortadan kaldırdı.

Yazmak, Kafka'nın hayatla arasındaki derin uçurumu kaldırmaya yetmiyordu. Bir süre sonra rahatsızlığı artmaya başladı.

1924 Nisan'ında Viyana'da bir hastaneye kaldırıldı.

Sevgilisi Dora ve Max Brod, Kafka'yı yalnız bırakmadılar. Haziran ayı geldiğinde Kafka'nın karanlıklarla ve bitimsiz labirentlerle dolu hayat endişesi son bulmaya yaklaşıyordu.

Max Brod'dan son bir ricada bulundu:

"Yazdıklarımın tümünü yok etmeni istiyorum. Ortada yazar olduğuma dair tek bir kanıt bile kalmamalı!"

Ölürken yok olmak arzusu belki de Kafka'nın bulabildiği ilk ve son çıkış noktasıydı. Ancak Max Brod bu arzusunu yerine getirmedi. Kafka'nın ölümünün ardından tüm yazdıklarını düzenleyerek yayınlanmasını sağladı.

"Bunu Kafka'ya yapman doğru muydu?" diye sorabilmek için kafenin önünde bir süre daha beklemek istedim. Gelmedi Max Brod.

Bunu Kafka'ya yapmamalıydı bana kalırsa.

Cuma namazı.

Caminin bir köşesinde, artık ayakları kendisi için bir ağırlıktan ibaret olan yaşlı adam; yere oturmuş ve ayaklarını öne doğru uzatmış, herkesin cemaat olarak ayakta omuz omuza verdiği namaza katılıyor.

İyice hareketsiz.

Bir yandan da namazın derin ritmine başıyla katılma gayretini sürdürüyor. Başını hafifçe öne eğiyor ilkin, sonra ağır ağır arkaya atıyor. Elinden geldiği kadar Allah'la yakın olabilmenin gayretini sürdürüyor adam.

Kan ter içinde, küçücük hareketler.

Ayağa bir kalkabilse, caminin kubbesine değecek omuzları.

Ayağa bir kalkabilse, başı göğe değecek, bulutları elleriyle toplayıp, güneşi getirecek şehrin puslu göğüne.

Şefliğini yaptığı polis bandosuyla, İsrail sınırları içindeki bir Arap kültür merkezinin açılışına katılmak için yola düşen Tevfik, yanlışlık sonucu başka bir şehre gittiklerini öğrenince bir hayli sıkılır.

Ancak burada karşılaştığı Yahudi kadın Dina'nın mum alevini andıran bakışları, Tevfik'i bir yandan heyecanlandırırken, diğer yandan geçmişte kalan bir aşkı da hatıralarının ölü yapraklarından çıkarıp gözlerine bir buğu olarak serer.

Tevfik ve Dina; iki yorgun kalp, iki dopdolu yağmur bulutu, iki akraba ruh bütün bir gece sohbet ettiler.

Kadının bütün içtenliğiyle merakını zorlayan meseleye Tevfik'in verdiği cevap uzun zamandır yakamı bırakmıyor.

"Niçin bir polis Ümmü Gülsüm çalar ki?"

"Bu, niye bir insan ruha ihtiyaç duyar gibi bir soru..."

Tevfik haklı.

Ümmü Gülsüm hayatımıza dahil bir şey. O olmasa biz de bir yönümüzle eksik oluruz. Gösterişli bir sahnede hepimiz çıt çıkarmadan, elindeki kocaman mikrofonla göğe bakan kadının kutsal sesini duymak için nefesimizi tutmuşken, aslında kendi varlığımızın bir parçasının bedenimize kavuşmasını bekliyoruz.

Şarkısını söylemeye başladığı andan itibaren, evine dönen mültecilerin taşkınlığıyla çarpıyor kalbimiz. Ruhumuz evine dönüyor.

Dina, Ümmü Gülsüm'ü yeterince tanıyabilseydi Tevfik'in bütün kesik damarlarını nefesiyle iyileştirebilirdi.

Olmadı.

O gidip de aynı gece, Chet Baker hayranı Halid'in genç kollarında dünyaya tutunurken, Tevfik'in kadim yaraları içten içe kanamaya devam etti.

Ümmü Gülsüm olmasaydı, Tevfik'in ertesi sabah hayata kaldığı yerden devam edebileceği bir kalbi de olmazdı.

Uzunca bir zaman, karşılaştığım ve karşılaşabileceğim her soru için bir cevabım olmasını önemsedim.

Şimdi kendime ait soruların varlığıyla yetinmeyi öğreniyorum. Anlıyorum ki bu dünya, cevap verebileceğim türde açık ve anlaşılır sorular barındırmıyor.

Vazgeçtim cevaplardan.

Ellerimi cebime koyup, yerdeki çizgilere basmamaya gayret ederek yürüyorum.

Cevaplar için sürekli başkalarının yardımına ihtiyaç duyuyordum, oysa kafamda o kadar çok soru var ki artık etrafımda kimsecikler olmasa da olur.

Kutsal bir yalnızlığa yürüyorum şimdi.

"Kaşların Bismillah, yüzün Beytullah."

Fazlasını söylemek istedim, olmadı.

Diyarbakır.

Surların içinde kalmayı başarabilmiş birkaç kiliseden birinin giriş kapısını bulabilmek için bir o tarafa bir bu tarafa yürürken yanımıza gelen üstü başı kir pas içinde çocukların yardımıyla artık yıkıntı haline gelmiş kiliseye girmeyi başardık.

Kilise yıkıntılarına bakarken yanımızda duran üç çocuk aynı anda tekerleme söyler gibi, aynı melodiyi tutturarak bir şeyler söylemeye başladılar. Önce anlamadım ne dediklerini. Sonra kilisenin tarihini bir ritm eşliğinde aynı cümlelerle söylediklerini anladım.

Hiç şaşırmadılar, teklemediler, ritmlerini bozmadılar, karıştırmadılar söylediklerini. Aynı şekilde başlayıp, aynı şekilde bitirdiler. Diyarbakır'ın yoksul çocukları tarihi mekanlara ait bilgileri bu şekilde ezberlemişler ve gelen misafirlere okuyup üç beş kuruş kazanıyorlar.

Mekanları bırakıp o çocukları izlemeye başladım. Mezopotamya'nın yalınayak esmer çocuklarını. Diyarbakır'ın artık sönmeye yüz tutmuş yaşlı göğüslerinden gelen sütten başka beslenebilecek hiçbir şey bulamayan çocukları.

Bazı yerlerde yaşamak erkenden büyümeyi gerektirir. Bu çocuklar da erkenden büyüyecekler. Büyüyüp boya sandıklarıyla merkezde iş bekleyecekler, ellerindeki selpaklarla yabancıların peşlerinden koşacaklar, kebapçı salonlarında çırak, sebze hallerinde hamal olacaklar.

Yoksullukla birlikte bir ülke siyaseti yüklenecek yaralı omuzlarına.

Büyüyecekler ve tekerlemelerini unutacaklar kısa bir süre sonra.

Ellerindeki eczane torbalarında yine eczane kılıflarına geçirilmiş sağlık karneleri var. Başka hiçbir şeye bu kadar ihtiyaç duymayacaklarmışçasına sıkı sıkıya tutuyorlar. Sayfaları dolu, sayfalarında okunmaz ilaç adları, sayfalarında okunmaz kaşeler, okunmaz dualar, okunmaz gözyaşları sayfalarında.

Sağlık karnesi.

Acıların güncesi.

Uykusuz geceler, biyopsi sonuçlarının bitmez tedirginliği, tahlil öncesi açlığı, röntgenin göğsünde bıraktığı soğuk iz. Elden ele dolaşmanın yıpranmışlığı.

Hayatın bir öksürük nöbeti gibi boğucu olduğu zamanlardan kalma izler.

Sabahın erken saatlerinden itibaren sıranın kendimize gelmesini bekliyoruz ve her birimiz kendi acılarımızın güncesini kimseciklere göstermeden ellerimizi önde kavuşturmuş, adımızın söylenmesini bekliyoruz.

Çok sayfalı hüzünler karnesi. Ağır ilaçlar; saç dökenler mesela, halsiz bırakanlar, ateş yapanlar, iştahsızlık yapanlar, ağır uyku veya.

Fotoğraflarımız bile üzgün, karneye yapıştırılan.

Oysa çektirdiğim gün gülüyordum. Öyle söylemişti fotoğrafçı. Biraz daha gülün, biraz daha, biraz daha lütfen. Ben de denemiştim gülmeyi, biraz daha, biraz daha denemiştim ve gülmüştüm sonunda. Eminim bundan, gülüyordum.

O fotoğraf, acıların güncesinde durdukça, durdukça bir böbrek sancısının üstünde, bir kan tahlili sızısında durdukça, serum şişesinde bekledikçe damla damla, gülümsemesi kaybolmuş.

Sağlık karnesi.

Acılarımızın güncesi. Fotoğraflarımızın en üzgün hali.

Kentin yoksul semtlerinden birinde, yoksulluğun izlerini silmek istercesine abartılı ışıklarla süslenmiş bir düğün salonu.

Kapının önüne biriken düğün sahiplerinden bir kısmı, derin çektikleri sigara dumanlarını dışarı saldıklarında anlaşılıyor ki; içlerinde, çok derinlerde, yıllar boyunca kanaya kanaya yer yapmış, merhem kabul etmez yaraları var.

Adam üzerinde yabancı duran takım elbisenin tüm resmiliğini, kendi ruhundaki aymazlığa dönüştürmüş. Takım elbisesi, koyu renkli bir takım elbisenin insana katabileceği her türlü anlamı yitirmiş, yurtsuzlara özgü bir kimliksizlikle adamın üzerinde duruyor.

Aşağıya doğru kıvrılan merdivenlerin, beyaz satenlerle süslenmiş trabzanlarına tutunarak iniyorum.

Yapma çiçekler, yapma çiçekler, yapma çiçekler, ucuz beyaz masa örtüleri, ucuz servis tabakları, sıcaktan şekli kaybolmuş pasta, limonata bardakları, ucuz kuru pastalar...

Ağır bir hava, müziğin ritmine ayak uydurmaya çalışan şarkıcı kızın yüzüne sinmiş bıkmışlığı örtüyor. Kız, bu düğün salonlarında yüzüne maske olabilecek kadar ağır havanın hatırına sahneye çıkmaya devam ediyor.

Kız, sahneye çıkıyor.

Çünkü bir annesi var. Evet bunun için de sahneye çıkıyor olabilir. Bir babası var. Bir çocuğu var mıdır? Bilmiyorum. Ama varsa, kesinlikle onun için sahneye çıkıyor olmalı.

Kız, şarkı söylüyor.

Kız aslında küçücük yaşlarından bu yana şarkı söylüyor; televizyonlara çıkmak istedi, albümü olsun istedi, Bebek sahilinde sevgilisiyle yakalanmak istedi, şarkısının hikayesini şımarık programcılara anlatmak istedi uzun uzun.

Olmadı ve kız düğün salonlarında şarkı söylemeye başladı. Hemen yanıbaşında duran dizüstü bilgisayardan müzik yayılıyor. Kız müziğin yırtıcı sesinin üzerine çıkabilmek için biraz daha çaba sarf ediyor.

Salonun içi de tıpkı dışı gibi, yoksulluğun izini örtme telaşıyla başka bir yoksulluk izine bulanmış.

Abartılı renkler, abartılı süslemeler salona doluşmuş insanların düğün kıyafetlerini tamamlıyor.

Gelin ve damat ayakta.

Sıraya geçiyoruz. Bütün yoksulluğumuza inat, mavi ve pembe kurdelalarla süslediğimiz, yarımlarımızı, çeyreklerimizi yakalarına iliştiriyoruz.

Heyecandan elimiz titriyor, geçen ay bunun için biriktirdiğimiz parayı, bir ailenin kapısına asarcasına mutlulukla dolarak asıyoruz paramızı, altınımızı.

Müzik başladı.

Halay başladı.

Salonu dolduranlar, kollarına birbirine dolayarak, adımlarını birbirine uydurarak, hemen kapının önünde bekleyen acılarını umursamadan gelin ve damadın etrafında halay çekiyorlar.

"Biz sizinle birlikteyiz, biz sizin için mutluyuz, biz sizin için buradayız, biz sizin için para biriktirdik, biz bu halaya sizin için durduk, biz sizin için bu kıyafetlere büründük" diyoruz.

Kız lorke söylüyor.

"Bana veda eder gibi konuşuyorsun" dedi kadın.

Bunu telefonda söyledi adama. Yüzünü görebilseydi bu söylenenlerin veda sözleri olup olmadığını kolaylıkla anlayabilirdi ve fakat yüzünü görmüyordu işte.

Kadın yüzünü görseydi adamın hiçbir şey söylemesine gerek kalmadan ne düşündüğünü anlayabilirdi. Hep böyle oldu çünkü. Kafka öykülerinden kalma karmaşık sokaklardan birinde sürekli oturdukları o masada genelde susuyorlardı.

Uzun süre birbirlerinin yüzüne bakıp, birbirlerinin ellerine bakıp, o elleri tutmak neden bu kadar zor, birbirlerinin ellerine bakıp, susuyorlardı.

"Bana veda eder gibi konuşuyorsun" dedi kadın.

"Hayır" diye cevap verdi telefonun diğer ucundaki adam.

"Veda etmek için önce bir araya gelmek gerekir. Bu acımasız hayat sana veda edebilme şansını bile çok gördü bana."

Ağlamaya başladı kadın.

Çabuk ağlayan kadınları seviyor adam. Çabuk hüzünlenen kadınları, çabuk telaşa kapılan kadınları seviyor. Daha cümle bitmeden, son harf dudakların ucundan kopmadan gözleri yaşla dolan kadınları seviyor.

İkisi de kapattı telefonu.

Kadının epeyce gözyaşı dökeceğinden emin oldu adam.

Sümeyye Çomaklı öldü...

Mayıs gelmiş, içeriye buyur edilmeyi bekleyen bir Tanrı misafiri gibi kapımızda beklerken bahar, biz hala başına buyruk, eli ağır bir sonbahar rüzgarına teslim duruyoruz.

Yaprakları döken, dalları kıran bir sonbahar rüzgarı yüzümüze geçiriyor tırnaklarını. Bu telaş, bu göçebelik hali, bu hastane önü koşuşturmaları hiç bitmeyecek gibi.

Bak biz de ölüyoruz yavaş yavaş.

Kimselere sezdirmeden, bağırıp çağırmadan, bir köşeye çekilmiş ölüyoruz.

Gece yarısı haber bültenlerine düşen tehditkar cümlelere sarınıp, şımarık bir cesaretle sokağa dökülüyor insanlar. Şimdi o küçücük kızlar nasıl da korkmuşlardır anlıyorsun değil mi? Korkudan yorganlarını başlarına çekmişlerdir. Korkudan dua etmek gelmiştir akıllarına. Bilmem belki ondan da vazgeçmişlerdir. Küçük kızların korkmuş haldeki yüzleri nasıl olur biliyor musun? Bir acıdır, bir bıçaktır, nasıl bu kadar derinlere saplanır anlaşılmaz.

Bak biz yavaş yavaş ölüyoruz.

Sen bir köşede, ben bir köşede, uzakta ve habersiz ölüyoruz.

Borsalar umursamıyor ölümümüzü. Piyasalarda tedirginlik yok. Bu durumda her şey olduğu gibi devam edecek. Hiç olmazsa bizim kapımızda bekleyen şu baharı birileri içeriye buyur etsin. Serin bir ayran koysun önüne, biraz yiyecek.

Bu bahar bizi beklemekten ölüp gidecek korkuyorum. Hayal kırıklığına uğramış bir doğum günü çocuğu gibi, bütün nefesini içine çekip, sonra da kalakalacak.

Belki de beklemekten yorgun bir halde başka yerlere gidecek bahar. Bir şirketin motivasyon etkinliğine ya da bir özel üniversitenin ayıplı şenliklerine dekor olacak. Bahar buradan giderse asla geri dönmeyecek.

Bak, yavaş yavaş ölüyoruz biz.

İki genç kadın tekerlekli sandalyeyle cadde kenarında gidiyorlar. Birinin tekerlekli sandalyesi akülü ve düğmesine basınca kendisi gidiyor. Diğeri elle götürülenlerden. Ama birbirlerinin arabalarına tutunmuşlar ve yanyana gidiyorlar. Biraz ileride deniz var.

Bu umut, bu heves, bu direniş, bu yaşama sevdası, bu denize koşan hayatlar...

Gözlerim, dediklerimin hiçbirine aldırmadan içinde ne kadar yaş varsa döküyor. Ben yolda ağlamaktan utanırım biliyor musun?

Kadınlar denize koşuyorlar. Hayır koşamıyorlar tekerlekli sandalyeleriyle ama nasıl söylemeli gerçekte koşuyorlar. Ayağa kalkmışlar, elele tutuşmuşlar, sarı saçları rüzgarın adımlarına eşlik etmiş denize koşuyorlar.

Sümeyye'nin hayata tutunmaktan yorgun parmakları çözülüvermiş duydun mu? Yazıyordu durmadan yorgunluğu ondandır. Hayatın kalbine ellerini sürüp, teselli veren kızlarımızdan birini yolculadık sahibinin yanına.

Bak biz de ölüyoruz yavaş yavaş.

Meydandaki öfke, küçük kızların korkusu, piyasaların inciticı bakışları ve bahar.

Keynes mutlu mudur şimdi? Dünyayı ekonomi bir o yana bir bu yana savurup duruyor işte. Dünyanın bütün generalleri ve Evren, Warhol, anayasa mahkemeleri ve diğerleri mutlu mudur?

Boşver. Bak biz de ölüyoruz. Oysa insan ölürken sevgilisinin başında durmasını ne çok arzular.

Adam ertesi gün kalkacak uçağı beklemek zorunda ve trende tesadüfen tanıştığı kadını da kendisine eşlik etmesi için ikna etmeye çalışıyor.

Viyana'da bir gün boyunca, henüz yeteri kadar tanımadığınız bir adamla birlikte dolaşmak fikri, genç kadının çok kolay kabulleneceği bir durum değil. Ama aşk sizden, aklı ve aklın tüm çıkarsamalarını bir kenara atarak karar vermenizi istiyor. Delice, anlamsızca, aptalca görünen tercihlerde bulunmanızı bekliyor göz göre göre.

Şiddetin aşktan daha çok kavramla anlatılabildiği bir ülkede insanlar öfkenin her türlüsüne uygun aptalca kararlar alabildiği halde aşk için bunu yapamıyorlar. Çünkü şiddet hakkında söyleyebildikleri, aşk hakkında söyleyebildiklerinden daha fazla. Çünkü bir kadını anlayabilmekten acizken, akılları her türlü siyasal ve ekonomik teoremlere yeterince eriyor.

Bir kadını anlayabilmek, bir sürü sosyo-ekonomik süreci anlayabilmekten daha zor ve zahmetli geliyor. Bunun için bu ülkede aşk için kurulabilecek basmakalıp ezber cümlelerin dışında yeni bir şey söyleyemezsiniz ama şiddeti, öfkeyi, dalaveryi, hainliği anlatabilmenin bin çeşit yolunu bulabilirsiniz. Bunların dili aramızda yaşıyor ve gün geçtikçe de genişliyor.

Bir kadının kalbini kazanmak, siyasette, borsada kazanmaya oranla hiçbir anlam ifade etmiyor bu ülkede. Kadınlar bütün bunları kazanabilmenin basit araçları haline dönüşüyor. Takıldığınız

kadınların, evlendiğiniz kadınların niteliği sizin geleceğe dair hedefleriniz için birer malzemeye dönüşüyor. Bir kadına aşık olmanın böylesi çarpık bir hayata katabileceği hiçbir şey yok çünkü.

Adam kadını trenden indirebilmek için dil döküyor.

Olası pişmanlıkları hatırlatıyor genç kadına ; "Bunu söylemediğime pişman olabilirim. Düşün şimdi, bundan yıllar sonra evlenmişsin ve çocukların olmuş. Hayatın monotonlaşmaya başlıyor, kocandan sıkılıyorsun*...."

Kadına çekilmez bir geleceğin karanlıktaki parçasını gösteriyor sanki.

"İşte o gün geriye bakıp hayatına giren adamları düşünüyorsun. Ben de onlardan biriyim. Farzet ki yıllar sonra bana evet demediğine pişman oluyorsun ve yaşayabileceğin şeyleri merak ediyorsun. Şimdi benimle burada trenden in ve hayır dersen neler kaçırabileceğimizi görelim."

Kadın ikna oluyor.

Çünkü kadınlar, konjonktür denilen belirsiz düşmanın tehditlerine aldırmadan, sadece kalplerinde yanan cılız bir ışığın peşine düşebilecek kadar cesurdurlar. Çünkü kadınlar, iktidar denilen vahşi hayvanın ağzından saçılan şantajlara boyun eğmeyecek kadar cüretkardır, aşkın kıyısında bekledikleri anlarda.

Kadınlar kısa anlarda yaşarlar. Kinleri de, öfkeleri de, merhametleri de o anda açığa çıkan duygu durumundan fışkırır. Bunu saklayamazlar. Uzun hesaplar peşine düşmüş kadınlar, artık kadınsılıktan sıyrılıp, erkeksi bir dünyadan pay kapabilmek için aç gözlülükle beklerler.

Uzun hesaplar, planlar yapmak kadınsılıktan sıyrılmaktır.

Anneler ve sevgililer için her şey içinde bulundukları anda anlam kazanır. Bu yüzden erkekler siyasi, ekonomik, sosyal bütün hesaplarını kadınlar üzerinden güçlendirmenin yolunu arar-

---

* Before Sunrise

lar. Artık kadınsılığını yitirmeye yüz tutmuşlarla birlikte uzun dönemlerin hesaplarını yaparlar.

Kadın iniyor trenden.

Çünkü olası bir aşkın peşinden gitmek için değer.

"Bazen uzaklara baktığımda gözlerini üzerimde hissetmek hoşuma gidiyor" diyor kadın. Erkeğe düşense sadece o an gözlerini kaçırmamaktır kadının üzerinden.

Sarı saçları, yüzünün solukluğunu daha da belli ediyor kadının. Bir fabrikanın gürültüsü içinde, insanların bir sonraki hareketlerinin, bir sonraki duygulanımlarının, yüz ifadelerinin ve kalp atışlarının kurumsal kimliklerde yazılı olduğu bir iş ortamında, modern zamanların kayıt altına alınmış ve ancak boyunlarına asılmış kartların kullanım biçimine göre bir kişilik edinebilmiş kalabalıklarının içinde, bütün bu karmaşaya değmeden yürüyen sessiz bir kadın. Bütün bu seslerin arasında, sessizliğini koruyup, büyüten yalnız bir kadın.

"Ben sağırım. Duymak istediğim şeyler olursa kulaklığımı açıyorum, gerekmediğinde kapalı tutuyorum" diyor filmin* bir yerinde. Bu, o kadar kolay değil elbette. Bazen duymak istediğin, duymaya deli gibi ihtiyaç duyduğun sözcükler, aniden bastıran bir yağmura dikkat kesilmişken kayıp gidiyor telaşlı gökyüzünde. Başka tarafa bakarken, çaresizce yanından uzaklaşıp gidiyor uzaklara bir yere.

Duymuyorsun ve bir şeyler yarım kalıyor.

Duymuyorsun ve bir şeyler, oyundaki sözlerini unutmuş bir müsamere çocuğunun gözyaşları gibi düğümleniyor boğazında.

Bazen de acımasız, aşksız, huzursuz, soğuk, muhteris bir cümle her şeyi aşıp, hiç sırası olmadığı halde yüzüne çarpıyor. Duyuyorsun ve bundan böyle duymamış gibi davranamıyorsun ömrünce.

---

* La Vida Secreta De Las Palabras

Adam neden diye soruyor kadına. "Neden kendinden söz etmiyorsun?"

Oysa kadınlar neden sorusundan hoşlanmazlar. Nedensiz davranışlar en çok kadınlara yakışır çünkü. Bir kadının davranışlarına neden araması sahiciliğine gölge düşürür.

Neden diye yargıçlar sorar, polisler sorar, yasa koyucular sorar, askerler sorar, müdürler sorar. Oysa neden diye başlayan sorular sorabilmek için gücünü yasalardan almak yetmez. Ancak güçlü bir kalbiniz varsa sormaya cesaret edebilirsiniz. Aşık bir kadına neden sorusunu sormak, alabileceğin yanıtların, kalbini bir harabeye, bir cepheye çevirebilmesine hazır olmak anlamına gelir. Kadınlar böylesi sorulara hazır olmayan erkeklerin sorduklarına asla gerçek yanıtlar vermezler.

O da vermiyor. Saçlarının rengini, ismini, hayatını gizliyor, yaralarını sardığı adamın ısrarlı sorularına karşı. Adamın vücudunda yanıklar var ve gözleri de görmüyor bu süre içinde. Kadına kendi dünyasında saklı tuttuğu bir isimle sesleniyor. Hikayesini kendi geçmişinin tenha yerlerinde sakladığı bir isimle sesleniyor.

Alçak bir savaşın bütün izlerini vücudunda taşıyor kadın. Her şeyden habersiz evine dönerken Sırplar ve diğerleri tarafından bir otelde alıkonulup aylar boyunca tecavüz edilmiş. Böylesine zarif bir beden, bu kadar acıya, bu kadar kudurmuş bedene nasıl tahammül edebilir diyor insan. Anlıyorsun ki bir kadının acılara tahammül çizgisini hayal bile etmek pek mümkün değil.

Anlıyorsunuz ki yeryüzünün bütün acıları bir tek kadının vücudunda, ruhunda, gözlerinde toplanabilir.

Hayatta kalmanın utancı bir türlü silinmiyor üzerinden. Çünkü arkadaşları ölmüşler, çünkü göğsüne tükürükler saçılmış, çünkü kasıklarında korkuyla karışık tiksintiler var. Alenen yaşanan acılara gözlerini kapatmış bütün dünya. Hayatta kalmanın utancı en mahrem yanlarına yapışmış ve çıkmıyor. Bir kere hayatta kalmış ve ölmek bile bu utancını dindirmiyor bu andan itibaren.

Adamın ellerini tutuyor ve göğsünde, boynunda gezdiriyor. Vücudunun her yanında Çetnik yaraları var. Her yanına bıçaklarla çizikler atmışlar. Tecavüzle yetinmeyip parça parça kanatmışlar zarif bedenini. Her gün bir yanı ölsün diye durmadan üşenmeden küçük kesiklerle doldurmuşlar her tarafını.

Adamın ellerini yaralarının üzerinde gezdiriyor usulca. Aradan yıllar geçmiş ama yaraların izleri geçmemiş. Yıllar geçmiş ama kulaklarındaki sağırlığa rağmen çığlıklar silinmemiş.

Erkeğin gözleri görmüyor ama parmak uçlarında hissediyor acıları. Parmak uçlarıyla duyuyor, parmak uçlarıyla görüyor, parmak uçlarıyla ağlıyor, parmak uçlarıyla hıçkırıklara boğuluyor. Kadınların yaralarını erkeğin gözyaşları iyileştirir ancak. Erkekler ketumlaştıkça, gözleri kuraklaştıkça, acısı dinmemiş kadınların sayısı artıyor. Erkekler ağlamayınca kadınların yaraları bir türlü geçmiyor.

"Benimle gel" diyor adam. Bütün kadınların bu cümleyi duymak istediklerini zannedersiniz. Gerçek böyle değil. Kadınlar bu cümlenin nasıl söylendiğini, ne için söylendiğini ve gerçekliğini, bu sözleri söyleyenden bile daha fazla hissederler.

"Bir gün ağlamaya kalkarsam, beni bir odaya kapatmak zorunda kalırsın..." diyor kadın.

Çünkü kadınların sahici gözyaşlarına katlanılması güç acılar sinmiştir.

Sen beni tutarsan hiç düşmem biliyor musun? Sıkı sıkıya sarsan ellerini göğsüme dolayıp, hiç düşmem ben.

Bizim sokağa da renkli ve gürültülü arabalar geliyor bu günlerde. Yüksek sesle ve asla tutmayacakları sözler veriyorlar yarınlar için. Gürültülü şarkılar eşlik ediyor cömertçe savurdukları hayal cümlelerine. Çok küçük bir bedelle umut satıyorlar bizim sokaklarda.

Biliyorum epeydir gelmediğimden şikayet ediyorsun. Sıradaki şarkıyı seç ödeşelim. Sıradakini ve sonrakini ve daha sonrakini. Söylediğim ve dinlediğim tüm şarkıları sana vereyim ödeşelim olmaz mı?

Hem gelmek istedim, istersen arkadaşlara sor.

O duvar var ya, ondan geçemedim sana gelmek için. Yalan söylemiyorum bak o duvar var ya! Taa Gazze'den örmeye başlamışlar ve bizim mahalleye kadar uzayıp gelmiş.

O kadar uzun, o kadar yüksek, o kadar geçilmez...

Filistinli anneler hasta çocukları için buralardan dolaşıyorlar, bir sokak öteye geçmek için. Babaların hayalleri hep bu duvarın önünde bitiyor.

Sen beni tutarsan hiç düşmem biliyor musun?

Laf aramızda ben gürültülü arabalardan sarkan o adamlara hiç inanmıyorum. Gökyüzüne bakarmış gibi fotoğraf çektirenlere de. Televizyonda ağlayan kadınlara, birbiriyle kavga edenlere ve aşık olanlara parlak ekranlarda.

Küresel ısınmaya da inanmıyorum, dünya barışına da.

Botoks, G-8, anti aging, prozac, Paris Hilton, Bodrum, brokoli, live earth ve daha nice zırvalar. Sahi Michael Jackson vardı ve Madonna. Ne oldu onlar? Papa kutsadı mı? Afrika'ya gittiler mi tekrar? Snead O'Connor'ın saçları eskisi gibi mi?

Bütün bunları boşver bak sıradaki şarkı çalıyor.

Sokaktaki sesler değil, radyodaki şarkı. Senin kısmetine hep ağır söylenen şarkılar. Senin yüzün, hüznün yüzü. Senin ellerin, hüznün elleri. Senin oynaman ağır...

Ben de kendime bir umut sakladım afişlerden.

Kesip cebime attım kimseye farkettirmeden.

Sıkı sıkıya sarsan ellerini göğsüme dolayıp, hiç düşmem ben biliyor musun?

Ölmem.

Adam üzerine bombaları sarınıp da patlatırsa ölür.

Sahi kim bunlar camilere koşup da kendini patlatan? Bir o tarafa bir bu tarafa koşup ortalığı kana bulayan adamlar kim?

Dualarımızı yarım bırakan adamlar.

Bu barut kokusu var ya, kan kokusu, ceset kokusu, ölüm kokusu. Bağdat'tan geliyor buralara.

Gelir, inan bana.

Bağdat'ta şarkı söylense de gelir buralara, kan aksa da.

Şarkı demişken, senin şarkın bitti mi?

Çaresizlik, gün gibi ortada duran gerçekliği görmekten uzak tutar hepimizi. Anlamaktan ötürü mutsuzluğumuzu arttıracak şeylere çocukça bir kayıtsızlık hali ne kadar gülünç dursa da üzerimizde, bundan vazgeçebilmek çok da kolay değil.

Bazı şeylerin hep dünden daha farklı, daha anlaşılır, daha insani, daha masum, daha insaflı, daha kolay olabileceğine dair bitimsiz arzular taşıyoruz yüzümüzün bir yanında.

İnsan bakışlarını kaçırmaktan bu kadar yorulur mu dersin?

Ben yoruluyorum. Bir morgda üstüste atılmış siyah çocukların cesedini gördüğüm anda, oğulları ve kızları çalınmış kara kıtanın, bin yıldır birikmiş bütün acıları kollarımdan çekiştiriyor. Koca bir kıtadan, kutsal isimlerle günahları gizlenmiş gemilerle kaçırılırken, sıtmadan, dayaktan, nefessizlikten ölen evlatlarının tiz ve kopkoyu çığlıkları, göğüs kafesimi kıracak kadar sıkı sıkıya bedenime dolanıyor.

Bu çocuklar uyuyor diyorum kendi kendime. Ajanslara düşen fotoğraflardaki siyah derili çocuklar. Hani şu üstüste bir morgda yığılmış Afrikalı çocuklar. Birazdan kalkacaklar. Birazdan anneleri gelecek ve sütü tükenmiş sarkık memelerini, yalancı emzik niyetine kalın dudaklarına tutturacaklar.

Ayağı aşağıya sarkmış çocuğun kırmızı ayakkabısını usulca çıkartacak babası. Kırmızı ayakkabısını gece eve geç dönen mahcup babaların şefkatiyle çocuğun ayaklarından çıkaracak ve uyandığında tekrar giyip, dışarıya fırlasın diye bir kenara koyacak.

Benimle gel bu çocukların yanaklarını okşayalım tek tek. Başlarında bekleyelim. Sabırla bekleyim ve gerekirse yüzlerce yıl hiç yerimizden kalkmayalım. Sanayi devriminin etkileri bitsin, birkaç dünya savaşı daha yumruklasın işlemeli ahşap kapımızı, biz yine bekleyelim. Bu çocuklar nasılsa uyanırlar. Bu çocuklar uyanıp gazetelerin soğuk sayfalarından fırlayıp kendi evlerine dönerler.

Ben etrafa bakmaktan değil, bakışlarımı kaçırmaktan yoruluyorum en çok.

Yeni bir yılın gelmesiyle, hastalıklı cümleler biriktiriyor histeri toplumları.

Oysa hiçbir şey değişmeyecek baylar! Hiçbir şey değişmeyecek diyorum işte...

Bu perdeyi kapatsak diyorum fazla vakit kaybetmeden.

Bu perdeyi gelip Yakup kapatsın hatta. Edip Bey tutsun kolundan Yakup'un, atlayıp gelsinler bizim şehrin kaba saba kalabalığına.

Bütün lambaları yaksınlar ve görelim, göreceğimiz ne varsa. Öyle bir kenarda durmayın, bütün iyi niyetimizle, bütün inanmışlığımızla, bütün yoksunluğumuzla sizi çağırıyoruz işte Yakup Bey.

Tanrının ayak izleri!

Tanrının ayak izleri diye kendimi paralayıp duruyorum kendimi Cihangir'den aşağıya doğru salınırken.

Yeni yıl dediğiniz, uzun ve ipince bir topukla yürüme çabasından başka bir şey değil diyorum.

Filistinli hacılar evlerine mi döndüler, bu mutluluk gösterileri neden? Gazete sayfasında uyuyakalan siyah çocuklardan biri mi uyandı yoksa?

Değilse, tüm bunlar, havai fişekler, süslü kıyafetler, bunca renkli, albenili kutlamalar neden?

Sanayi devrimi bitmediyse, kara kıtanın çocukları evlerine dönmediyse, Gazze'de sürtüp duran serseri duvar, defolup kendi cehennemine dönmediyse, bu yılın yeni olduğu yaygarasını koparan kim?

Faruk Yücel de öldü...

Dünyanın en güzel saçlı, dünyanın en güzel susuşlu, dünyanın en güzel sakallı, dünyanın en güzel Beşiktaşlı, dünyanın en güzel yürekli, dünyanın en güzel gözlü adamı öldü.

Dostum öldü.

Ve bir dost ölünce onunla birlikte dünyanın en güzel şeyleri de ölüyor.

Maç kuyrukları öldü. Semtten stada yürüyüş öldü. Yazıhane öldü. Bu yaka öldü.

Bu satırları iki ay sonra yazabiliyorum. Anladım ki "Faruk öldü" diyebilmek için dilimin iki ay acı içinde kıvranması gerekiyormuş. Söyleyemedim birader. Dergiden yazı istediler veremedim, biri mikrofon uzattı konuşamadım. Bir tek Bülent'e söyledim öldüğünü. O da yarım yamalak. Yarısı ciğerimde kaldı sözlerimin. Yarısı ciğerlerimde kaldı, kanattı, kanattı, durdu. Sonra kan mütemadiyen sızmaya devam etti bilesin.

Peki öyle olsun Faruk.

Patoloji dedin, kemoterapi dedin, ameliyat dedin, şu dedin, bu dedin.

Anlamadım ama yine de olsun. Hiç olmazsa kaldığımız yerden devam edelim. Ben şimdilik buradan, sen oradan:

"Siyaaaaaahhhhhhhhh!"

Karanlık bir sokak arıyoruz kendimize. Vakit bir telaşla geçiyor. Vakit senin ellerinde geçiyor.

Karanlık, kapkaranlık bir sokak arıyoruz. Gidemeyenlerin sığınabileceği türden bir sokak. Oysa biz gitmeyi denemedik bile. Biz gitmeyi denemedik.

Kimseler görmesin diye, kimseler farkında olmasın diye, kendi karanlığımızı bile örtelim diye, başka gidecek hiçbir yerimiz yok diye bu dünyada, vakit yok diye, vicdanımız aydınlıkta körelmesin diye karanlık bir sokak arıyoruz.

Aşk dolu gözlerimiz birbirine değerse kör olur diye karanlık bir sokak arıyoruz.

Şehvetimiz ortalığı yakar diye.

Karanlık bir sokak arıyoruz şehrin en işlek yerlerinde farkında mısın?

Nasıl da çaresiz, nasıl da acıklı, nasıl da huzursuz. Diken üstünde ve suçlu.

Karanlık bir sokak arıyoruz ömrümüzce.

Trenin hareket saati gelmişti. Bir memur vagon kapısını örtüyordu. Maria Puder merdiven basamağına atladı, sonra bana eğilerek, yavaş bir sesle, fakat tane tane:

"Şimdi ben gidiyorum. Fakat ne zaman çağırırsan gelirim..." dedi.

Evvela ne demek istediğini anlamadım. O da bir an durdu ve ilave etti:

"Nereye çağırırsan gelirim!"

Raif Efendi için Maria Puder'in bunları söylemesi kafi gelmiştir.

Yalnızca söylemesi.

Biz biliriz ki Maria Puder bir daha gelmez. Gelmedi de. Biz biliriz ve fakat böyle söylemesi kafi gelir bize. Hem Raif Efendi'ye hem bize. Biz aynı yaralardan dünyaya geldik. Dizimizdeki yaralar aynı, aynı yerlerden kanadı kalbimiz.

O trene binip giden kadınların hiçbiri gelmedi çünkü.

Gittiler, geride bir tren gürültüsü, bir istasyon uğultusu, kulakları yırtan bir düdük sesi bıraktılar.

Bir şarkının nakaratını bıraktılar boğazımızın derinlerinde bir yere. Gittiler, bir perde aralığı, iki kahve fincanı, üzerindeki koku gitmemiş bir sabahlık bıraktılar.*

---

* Kürk Mantolu Madonna / Sabahattin Ali

Moskova yakınlarındaki Penza kasabasının Nikolskoye Köyü'nde kendilerini "Gerçek Ortodokslar" olarak tanıtan tarikat üyeleri, önümüzdeki mayıs ayına kadar kıyamet kopacağı beklentisiyle çocuklarını da yanlarına alarak bir mağaraya kapanmışlar.

Kıyamet endişesiyle bir yer altı mağarasına sığınmak fikri fena gözükmüyor. Bir köşede kendi kıyametini beklemenin bitimsiz sükuneti, insanın doğmakla, dünyaya gelmekle yitirdiği kadim bir huzuru yeniden bulması kadar çekici.

Ben de bir mağarada kendime bir yer bulayım diyorum. Kendi kıyametimi, hayattan kopuşun damarlarımda sızlattığı acıyı bekleyeyim.

Etrafımızda binbir çeşit korkutucu maskeyle dans eden bu histeriden bir parça da olsa uzaklaşayım. Savaşı bir şehvet gibi dudağında taşıyan, bir kadının gözlerine bakarmış gibi silah dökümlerini inceleyen adamlardan kaçayım. Çocuğunu internette satmak isteyen anneyi görmemek için yüzümü mağaranın duvarına döneyim mesela. Platon'dan bu yana kimsenin girmediği mağaraya sığınayım iyisi mi.

Bizim de bir mağaramız olsun sığınabileceğimiz.

Kemalettin Tuğcu'yu döne döne okumuş adamların sığınacakları bir mağarası olsun bu dünyada. Ağlayan çocuk posterini her gördüğünde yutkunanların, hayatında tek bir kere olsun şans oyunlarına yüz vermemiş olanların, bir atölyede ortacılık yaparken ustasından ille de bir tokat yiyerek hayata başlayanların bir mağarası olsun.

Gözlerine bakılır bakılmaz ne hissettiği anlaşılanlar için de bir mağara gerekiyor. Yalan söylerken yüzünün kızarmasını engelleyemeyenler için mesela. Kağıt oyunlarını beceremeyenler, blöf yapamayanlar, kameraya bakamayanlar, gelen hesabı ortak ödeyebilme becerisi geliştiremeyenler için de bir mağaraya sığınmak şart.

Bizim de bir mağaramız olsa keşke.

İçinde kıyametimizi beklesek.

Kapkalın fondöten süren ve özenle uzattıkları tırnakları kırılınca küfür eden kadınların ne istediklerini anlayamayan erkekler bu mağaraya sığınsa mesela. Kredi kartına taksit yaptırmaktan korkan erkekler...

Saç diplerindeki beyazlar iyice ortaya çıktığı halde kazandıkları paradan arttıramayan gündelikçi kadınlar da kaçabilse bu mağaraya. Kızlarının, çalıştıkları mağazadan giyinen "öteki kızlar" a özenip de bambaşka hallere dönüşmesinden muzdarip kadınlar. Ucuza aldıkları saç boyalarını, komşu kadınlardan yardım isteyerek yorgun ve okşanmamış saçlarına itinayla süren kadınlar...

Çocuklarının bitimsiz masraflarından, gelinlerinde ihtiraslı tatil arzularından kendilerine sıra gelmediği için oralara gidemeyip, camideki arkadaşlarının Mekke, Medine hatıralarını yaşlı gözlerle dinleyen heveskar yaşlıların sığınabileceği bir mağara olsun bizimkisi.

Onların lütufkar hayat arkadaşları da otursunlar Yasin okusunlar, Amme, Tebareke okusunlar ölmüşlerimiz için, kendi kıyametine erkenden tutunanlar için.

Sınavlarda, gidiş yolunu bilip de sonuca ulaşamayan çocukları da alalım yanımıza. Çoktan seçmeli testlerde iki şık arasında kalıp da sonuca ulaşamayan çocukları. Dershaneye gidemediği için kupon toplayarak test kitabı alabilen çocuklar olsun yanı-

mızda. İkinci el kitaplarda işaretlenmiş şıkları görmesinler diye ablalarının özenle yanıtları sildiği çocuklar yani...

Büyük bir mağaramız olsun bizim de.

Bu şehre, bu karmaşaya, bu merhametsizliğe, bu gürültüye ayak uyduramayanların sığınabileceği bir mağaramız olsun.

"Şanlıurfa'nın Silvan ilçesinde Atatürk Barajı Gölü kenarında kilim yıkayan köylülerden, çoğunluğu çocuk 7 genç kız, boğularak hayatını kaybetti."

ajanslar

Sana bir ölümü nasıl anlatmalı?

Zor hem de çok zor. Bir kadının ölümünü diyelim üstelik. Bir kadının ölümü her şeyi daha da zorlaştırır bilirim. Şarkıya devam edemezsin, üzümler olgunlaşmaz bir türlü. Bir kadının ölümünü anlatmaya kalkarsa insan, Eylül ellerine dolanır, dili dönmez, yağmurun değdiği her yerde iz kalır.

Bir küçük kız çocuğun ölümünü nasıl anlatmalı sana?

Dur hemen gitme! Konuşalım. Bana tahammül göster bir parça daha. Bana, yani senin için gecelerden cümleler toplayıp, buket buket aşk saran adama. Bana katlan.

Bir küçük kız çocuğu diyordum. Renkli şapkaları, ojeli parmakları, annesinin topuklu ayakkabısı, pastel boyaları, ip atlarken nefes nefese kalışı, özenle beslediği japon balığı, odasındaki halı, kolundaki yalancı dövme, dondurmanın ellerine akması, sütün dudaklarındaki izi...

Hayır bunlardan söz etmiyordum hatırladım.

Bir küçük kız çocuğun ölümü değil mi?

Bir göle girsin. Yüzmek için. Yoo çamaşır yıkamak için! Ama o daha çok küçük, annesi yıkasın. Biz yine mahsusçuktan yüzmek

için diyelim. Sonra ayakları yere değmesin, kollarını sallamaya başlasın. Bağırsın, çağırsın, çırpınsın...

Dur daha gitme! Bana biraz daha katlan. Bana, yani senin için vedalar biriktirip biriktirip sonra odasının duvarına asan adama. Bana tahammül et.

Küçük kız diyorum.

Gölde sürüklensin. Gözleri kocaman açılsın. Kafasının suyun üstünde tutacak takati kalmasın sonra. Diplere sürüklensin. Diplere, insansızlığa, insafsızlığa, ıssızlığa, ışıksızlığa, ekmeksizliğe sürüklensin. Ötekileri, bize benzemeyenleri sürüklediğimiz yerler gibi.

Gözden kaybolsun. Sahi annesinden başka gören var mıydı o kızı? Bir okulu, bir öğretmeni var mıydı mesela? Yada kıyafetleri bir dolapta tertiplice dizili midir, okul çantasında o sarı, düz, upuzun saçlı kızın resmi var mıdır?

Kız görünürlerde yok.

Gitmesen! Bana katlansan. Bana, yani izlediği her filmden bir kaçış sahnesi apartıp, bir türlü kaçamayan, yakanda hareketsiz kalan adama.

Kızın peşinden bir küçük kız daha atlasın göle. İkincisine dayanamam. Sen de dayanamazsın biliyorum. Ama bizden izin almadan atladı bile. Kardeşi için dereye atlasın. Elini tutmak için. Aç kapıyı bezirgan başı oynamak için. O piti piti karamela sepeti yapmak için, o da atlasın şu hain derenin sularına.

Sonra üçüncüsü, dördüncüsü, beşincisi...

Ağlama ne olur. Ben de biliyorum yettiğini. Bu kadar ölüm, bu kadar acı. Acı, acı, acı saklandığın yerden çıkma artık ne olur.

Altıncısı, yedincisi...

Acı çıkma artık oradan.

Yedi oldu, masal mı bu? Yedi küçük kızın masalı mı bu?

Masallarda çocuklar ne zamandır ölüyor?

Dostumun oturduğu apartmanın önüne yaklaşınca atımın yularını çekerek yavaşlattım.

Uzunca bir yolun ardından, atımın burnu geniş bir körük gibi inip kalkıyordu. Yelelerini okşadım. Onu asıl yoran yolların asfaltla kaplı olmasıydı. Toprakta dörtnala saatlerce koşsa da yorulmayan atım, asfalt yolda bir süre gidince yoruluyordu.

Apartmanın otopark kısmına yönelince üniformalı bir savaşçı yanıma yaklaştı.

"Yabancı araçlar buraya park edemez!"

"Bu bir araç değil, atım o benim."

"Fark etmez. Giremez."

"Ben yabancı değilim. Dostumu ziyarete geldim" diye düzeltmeye çalıştım. Sorun çıkarmak istemiyordum. Sabırla bekledim adamın cevabını.

"Misafir araçlar da park edemez" dedi siyah üniformalı savaşçı.

Misafirin ne demek olduğunu bilmiyor diye düşündüm ve yineledim.

"Sana misafir olduğumu söyledim. Anlamadın galiba?" sabrım taşıyordu. Alnımda bir damar iyiden iyiye belirmeye başlamıştı. Üniformalı adam ısrarla fark etmemeyi tercih ediyordu. Atım huysuzlandı olanları sezerek.

"Aptal değilim. Misafirler de giremez!"

"Peki" diye cevapladıktan sonra atımdan indim. Yorgun atımın boynunu okşadım. Ve arkamı döner dönmez kılıcımı adamın üniformasına doğru tam üç kez savurdum.

Bir şeyler oluyor.

Sadece bu kadarını söyleyebiliyorum. Kelimelerin narin boynuna yapışıp, içlerinde taşıdıkları aydınlatıcı ışığı kusuncaya kadar onları hırpalayan, zayıf parmaklarını teker teker kırıp, sonra da hiçbir şey olmamış gibi cansız bedenlerini bir duvarın dibine fırlatan adamlarla kıyaslarsak, bu cümlenin az olduğunun farkındayım.

Bir şeyler oluyor.

Güneş, dikenli tellerle çevrili bir alana girmeye çalışıp da kazağını kaptırmış çocukların, o duvardan çıkabilme gayretine benzer bir şekilde doğuyor bu aralar. Dikenli tellere takılmış ışıklarını binbir zorlamayla sabahımıza bırakıyor.

Böyle zamanlarda, kalabalığa karışıp daha yüksek sesle etraftakileri bastırabilme gücüne sahip olmayanlar, merhamet yüklü bir elin gelip omuzlarına dokunmasını beklerler.

Karmaşık ve kalabalık ortamların suskunlarından biri olan Prens Mişkin de sürekli olarak Nastasya Filipovna'nın yanına yaklaşıp, zarif parmaklarını saçlarının arasında gezdirmesini bekledi. Mişkin'i anlıyorum. O da matematiğe, hesap yapmaya, başka türlü görünmeye yüz vermeyen incelikli ruh sahiplerinden biri. İncelikli ruhları, aşkın, merhametle öfke arasında salınan sarkacını izlemekten başka hiçbir şey mutlu edemez.

Bir şeyler oluyor ve Nastasya Filipovna'nın bu deliliklerinin sonu gelmeyecek gibi duruyor.

Bu aralar Gaston Bachelard'ın yaktığı "Mumun Alevi" ne o kadar yakından bakıyorum ki, gözlerimdeki ateşle mumun alevi içiçe geçiyor.

Nerede bir lamba hüküm sürmüşse, anılar orada hüküm sürmektedir diyor Bachelard. Duyduğum andan beri, lambaların duvarda yansıyan bilge aydınlıklarında ellerini tutmaya cesaret edemeyişlerimi arıyorum. En çok o var çünkü, bilirsin. Ellerini tutmaya, söylemeye, sarılmaya, yüzünü okşamaya, saçlarını düzeltmeye, gözlerini silmeye, bileklerine sarılmaya cesaret edemeyişlerim var.

Lambaların hüküm sürdüğü her yerde, benim uzun susuşlarımda sakladığım ve damarlarımı çatlatacak kadar dışarı çıkmaya meyyal cümlelerim var.

"Jean Cassou, büyük şair Milosz'un yanına ancak bir majesteye sorulmaya layık bu soruyla yaklaşmayı hayal etmişti daima: 'Yalnızlığınız nasıllar?'"

Herkesin yalnızlığı kendi çaresizliğinde büyüyor. Sokağa çıktığında oynayacak hiçbir arkadaşını bulamayan çocuğun (yoksa gerçekten arkadaşı yok muydu?) yerdeki taşlardan bir dünya inşa etme gayreti de, yalnızlığın gökyüzünü yırtan keskinliğine karşı sığınacak bir yer bulabilme telaşıdır.

Oysa o bir çocuk ve sadece oyun oynamak istiyor.

"Gece nöbeti tutan kandil ile düş gören ruh arasında bir yakınlık vardır. Her ikisi için de zaman yavaş akar. Düşteki ve ölgün ışıktaki sabır aynıdır."

Meryem Amash. 120 yaşında.

Büyük ülkemizin Kudüs şehrinde dünyaya gelmiş ve orada yaşıyor. Elindeki belgede doğduğu yer "Osmanlı" olarak yazılı.

Eski zamanlardan kalma bir kadın. Çok eski zamanlardan...

İsrail'in olmadığı, ablukanın, ambargonun, tecrit duvarlarının, kontrol noktalarının, eli silahlı yerleşimcilerin olmadığı güzel günlerden kalma...

Tek başına.

Bir tarihin dipsiz karanlığından çıkıp gelmiş gibi gülümsüyor. Darmadağınık ve umutsuz dünyamızda bir başına kalakalmış.

Kavruk ve derin çizgilerle dolu yüzü, derinlikli bir roman gibi duruyor.

Bazıları gökyüzünden yıldız satın alıyormuş.

Bir internet sitesi aracılığıyla gökyüzünden diledikleri yıldızı alıp, diledikleri isimleri veriyorlarmış. Milyonlarcasını böyle satmışlar.

Zenginlerin, şarkıcıların, mankenlerin gökyüzünde yıldızları var.

Şimdi göğe bakma durağına gittiğimizde ne yapabileceğimizi bilmiyorum.

Ah sevgilim!

Şimdi gökyüzüne bakmak, başkalarının evini gözetlemek kadar tedirgin edici.

Gidelim başka bir gökyüzü bulalım, başka bir ay bulalım kendimize.

Bu doymazlar, bu arsızlar gökyüzümüzü çalmışlar!

"Orta ikiden terk" adamlar bunlar, sabah evden çıkarken saçlarına limon sürenler, radyodan haber dinleyip de reel-politikten habersiz olanlar, annelerinin seçtikleri kızlarla evlenenler, sigarayı azaltarak bırakma duygusundan vazgeçmeyenler, çocuklarına kendi tuttukları futbol takımını sevdirebilmek için çabaya girişenler, yıllardır sakladıkları deftere şiir niyetine şarkı sözleri yazanlar.

Oturdukları apartmanın kapıcısından bir şey istemeye utanan adamlardan söz ediyorum. Bakkala kendisi gidenler, faturalarını kendisi ödeyenler.

Yaşamak nasıl da zorlaşıyor bu adamlar için.

Annesinin mezarına mermer yaptıracak parayı denkleştirmek için bekleyen adamlar bunlar. Oy pusulasına bakarken parti isimlerinin bir şey çağrıştırmadığı adamlar. Sakal tıraşını evinde olup, saçlarının iyice uzamasını bekleyenler.

Günlük çalışma planları yapamadıkları için orta ikiden okulu terk eden ve yakasına yapışan hayatı sırf çocuklarının hatırına terk edemeyenler.

Üniformalıların, kadınların, patronların, doktorların, babalarının gözlerine, vitrinlere, televizyona, uzun süre ve dikkatle bakamayanlar için hayat nasıl da zorlaşıyor!

Kot pantolon giymeyi aklının ucundan geçirmemiş adamlar bunlar. Bilgisayarın tuşlarına dokunmamış, ATM'lerden para çekmemiş, kredi kartı başvuru formlarını doldurmamış, kravatsız ve tıraşsız vesikalık çektirmemiş, dolmuşta para üstünün isterken terden sırılsıklam olmuş, mahalle esnafının önünden selamsız geçmemiş, cenazede tabuta omuz vermeden bir kez bile avludan çıkmamış, fatihaları yarım bırakmamış adamlardan bahsediyorum.

Telaşlarından olsa gerek, sık sık eli ayağı birbirine dolaşanlar.

O kızı bir daha gördüğünde, yaşlar hızla gözlerine akın ettiğinde, ciğerlerini paralarcasına kendisini sıkıp da yolunu değiştiren adamlar için hayat nasıl da zorlaşıyor...

Camlardan ölesiye sarkan gündelikçi kadınlar, elindeki eczane poşetleriyle çaresiz bekleyen yaşlı adamlar, pazar yerlerinden artık toplayanlar, eskimiş kıyafetleriyle düğün salonlarında şarkı söyleyenler, sefer tasından utanan genç adam ve diğerleri.

Şehrin ötekileri yani.

Biraz Raif Efendi, biraz Maria Puder, Sartre, Bachelard, Anna ve biraz Kudüs.

Karanlık, rutubetli, çok bağırışlı, çok nefessiz, çok sabahsız, çok aşksız, çok çiçeksiz, çok neşesiz, çok kitapsız bir şehirde hayatta kalabilmek için her şey.

Büyücülerin, haramilerin, borsacıların, reklamcıların, korsanların, işgalcilerin, bankacıların elinden kurtulabilmek için yani.

Tarık Tufan, "Bir Adam Girdi Şehre Koşarak" kitabında her şey hızla akarken, yavaş gidenleri, yorulanları, rekabete güç yetiremeyenleri ve onların mekanlarını anlatıyor.

Düzenlemek İçin Tıkla Kere Dokun

9 789759 962814

Fiyatı: 8,50 TL

akıncakitap